

POSTOJNSKI
PREPIH

MAREC 2020 105 LETNIK 14

OBČINA
POSTOJNA

Članice krožka ročnih del v Društvu invalidov Postojna osmišljajo svoje življenje z ustvarjalnostjo, s sodelovanjem in z druženjem. Usoda jim je nastavila tudi preizkušnje, a jim ni vzela srčnosti, veselja do življenja, kreativnosti, želje po novi znanjih in spretnostih. Naj nam bo optimistična življenjska naravnost Tomislave, Majde, Fani, Havushe, Barbare, Helene, Zorke in Julije posebna spodbuda v dneh, ko je virus postavil na preizkušnjo naše zdravje, solidarnost in človečnost.

Tudi boljši časi bodo prišli

Drage občanke in občani. Vsi skupaj preživljamo izredno težke dni. In na žalost se nikomur niti sanja ne, kdaj bodo minili. Ampak dejstvo pa je, da bodo. Tako kot za dežjem vedno posije sonce, tako za težkimi tedni prihajajo tisti, ko bomo lažje in bolj sproščeno zadihali.

Dnevi bežijo, z vsakega kota do nas leti veliko, morda preveč informacij. Na srečo z vsakim dnem sproti ugotavljamo, da občani znate prepoznati, katere informacije so prave in katere se pojavljajo zgolj za nabiranje publicitete. Zaznavamo, da je z vsakim dnem več zavedanja in spoštovanja navodil tistih, ki delajo in se trudijo omiliti razsežnosti virusne nadloge. Res je ogromno požrtvovalnih ljudi, katere je tudi strah, pa kljub vsemu vestno opravljajo svoje delo!

Še vedno pa je med našimi občani preveč tistih, ki se na vse ukrepe in priporočila poživljajo. Prosim in pozivam, da se takšni počasi zbudite in se začnete zavedati resnosti situacije. Ne govorim o vsesplošni paniki, zgolj o odgovornosti. Potem ko imamo na eni strani ljudi, ki jim ne manjka srčnosti in se borijo za vsakega posameznika, imamo na drugi strani nekoga, ki ogroža sebe in druge.

Tudi iz teh tednov, ki jih preživljamo, pa lahko potegnemo nekaj dobrega. Zdi se namreč, da se je čas ustavil. Več ur dnevno lahko preživimo z bližnjimi, s knjigo v roki, na sprehodu v naravi (seveda v krogu družine ali sami), pred televizijo ali ob kakšnem drugem hobiju. Najmlajši težko vzdržijo ves dan v prostoru, zato se jim tokrat več posvečamo in nič ni narobe, če se skupaj z njimi vrnemo v otroštvo. Še kako nam bodo hvaležni.

Tisti, ki se v teh dneh trudimo, da vas večina ostane zdravih, vas bomo še naprej obveščali o novih ukrepih in dejstvih. Vi pa le izkoristite trenutke in čas za tisto, kar ste morda v preteklosti zamujali.

Hvala, ker mislite na svoje in naše zdravje!

Vse dobro,

Igor Marentič,
župan občine Postojna

Iz vsebine:

tema meseca:

Ostanimo doma

tu živimo:

KS Orehek

na obisku:

Nadja Zupan Hajna

Na naslovnici: Tomislava Lutar Delost, Majda Blaži, Fani Konobelj Rebec, Havushe Ahmeti, Barbara Gros, Helena Šabec, Zorka Pavlovčič in Julija Kastelic; fotografija: Foto Atelje Postojna.

POSTOJNSKI
PREPIH

Postojnski prepil je mesečno glasilo Občine Postojna in je namenjeno obveščanju občanov.
• Postojna, marec 2020, leto izdaje 15, številka 105 •

Naslov uredništva: Glasilo Postojnski prepil, Ljubljanska cesta 4, 6230 Postojna; postojnski.prepilh@postojna.si • Glasilo je vpisano v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport pod zaporedno številko 1249 ISSN2232-5298 • Postojnski prepil (Online) ISSN 2536-3905 • Izdajatelj in založnik: Občina Postojna, Ljubljanska cesta 4, 6230 Postojna. • Za Občino Postojna: župan Igor Marentič. • Odgovorna urednica: Ester Fidel • Uredniški odbor: Alenka Čuk, Gabriela Brovč, Mateja Jordan, Marino Samsa • Urednica občinskih in oglasnih strani: Marina Rebec • Lektoriranje: Lidija Mlakar, razen strani Občine Postojna, oglasnih in promocijskih sporočil. • Grafični prelom: Rudolf Z d. o. o. • Tisk: Abakos, d. o. o. • Naklada: 6.400 izvodov. • Glasilo se financira iz sredstev proračuna Občine Postojna in sredstev oglaševanja.

Strah je votel, okrog ga pa nič ni

Ko smo se česa bali, so nas prav s temi (naslovnimi) besedami skušali pomiriti naši starši. Morda ne bi škodilo, če bi jih slišali tudi danes. Ob začetku leta smo si kot po navadi rekli, da bi bilo leto 2020 le boljše kot minulo, a so prišle kot po tekočem traku nove in nove tegobe, naj si bodo skrbi politične nestabilnosti, nalezljiv koronavirus ali končne posledice, ki jih bo pustil. Veliko nas v teh dneh občuti strah. To čustvo nas spremlja že od rojstva – je naš pomočnik, ko nam preti nevarnost. Poda nam roko, ko hlepimo po občutku varnosti. Vprašanje je, kako se bomo nanj odzvali.

Ljudje se bojimo neznanega. Trenutno smo tako navadni smrtniki kot strokovnjaki na področju medicine postavljeni pred enako zagonetko, čeprav jo doživljamo v drugačni luči. Pojavila se je grožnja, ki je še ne razumemo popolnoma. Toda dan za dnem spoznavamo njene nove lastnosti s ciljem, da življenje vrnemo v stare tirnice. Strah nas lahko spravi tudi v nemilost, če dovolimo, da drugim daje moč nad nami. To so skrbi na drugi fronti. V napačnih rokah je strah izredno dobro orodje. Kot dokaz so se izkazala prenapihnjena svarila pred prihodi beguncev, nič kaj pomirjajoča niso današnja poročila. Med ljudmi se ne širi le pandemija koronavirusa, vzniknila je tudi pandemija panike. Trgovine so izropane, okuženi stigmatizirani. Kot je opozoril filozof Slavoj Žižek, mediji delujejo protislovno. Sprva nas mirijo, da ni razloga za paniko, takoj zatem pa jo s poročili sprožajo sami.

Prave žrtve koronavirusa ne bodo pokojni, temveč ljudje, ki bodo zaradi njega pristali v osebnem stečajju. To je dejal sredi marca za spletni časnik The Independent britanski strokovnjak na področju gospodarskega razvoja Omar Hassan. Več kot deset odstotkov slovenske delovne sile predstavljajo samostojni podjetniki. Usodo delijo številni kulturniki in posamezniki, ki svoje dohodke dobivajo prek avtorskih pogodb. Kaj pa študentje, ki so v teh dneh brez dela? Kdo bo poskrbel za najemnine in položnice vseh teh ljudi? Strah ne diskriminira, je univerzalen. Diskriminatorno se obnašajo nekateri politiki, ki po eni strani napovedujejo pomoč gospodar-

stvu, po drugi pa se ob klicih na pomoč prekmernih delavcev, ki so zaradi višje sile izgubili svoj dohodek, odzivajo mlačno in pasivno.

Človeštvo je preživelo že več kriz in verjetno bo tudi to. A da se ne bi popolnoma predali obupu, se bodrimo s humorjem. Nove šale na temo virusa se pojavljajo z vsakim dnem. Od toaletnih rolic, ki postajajo vrednejše od denarja, do kiksov balkanskih strokovnjakov, ki razlagajo, da je smrtnost za mrtve 100-odstotna. Nastali so sezname filmov, knjig in skladb, obogateni ravno s pravo mero cinizma za ta čas. Zaradi samoizolacije ponoreli Jack Nicholson v Izžarevanju. Boccacciov Dekameron z desetimi pripovedovalci v času kuge v Italiji. Magnifico prepeva »in ko enkrat bom umrl.« Tudi humor je lahko nalezljiv.

Na srečo se ob težkih trenutkih še pokaže žarek človečnosti – solidarnost sosedu, neprecenljiv trud zdravstvenega osebja ali brezplačno stanovanje za tiste, ki ga ta trenutek najbolj potrebujejo. Če že kaj, nam vsaj dolgčas ne bo. Brezplačno se odpirajo spletne videoteke, televizijski paketi in spletne čitalnice. Ponudba je skorajda že prenasočena. V dneh samoizolacije se lahko nagledate brezplačnih posnetkov opernih predstav iz New Yorka, virtualno sprehodite po največjih svetovnih muzejih, a ne pozabite še na kakšno dobro knjigo iz domače knjižnice. Ko boste imeli vsega dovolj, pa pojdite v naravo, stran od množic ljudi – za svojo in njihovo varnost. Tudi v tako težkih časih lahko na dano situacijo pogledamo z drugimi očmi. Zgodil se je skorajda čudež. Svet počiva. Beležimo celo upad onesnaženih delcev v zraku, kar bo konec koncev vendarle blagodejno za naš planet.

Vsi, ki zdaj občutite tesnobo, niste sami. Kljub vsem skrbem so le zažarele iskricke povezanosti. Glasbeniki so zaigrali na svojih balkonih. Ljudje so zaploskali vsem, ki se nesebično trudijo za naše zdravje in varnost. Bodimo skupnost in držimo skupaj, ko je to najbolj potrebno. Drage občanke, cenjeni občani, prijetno prebiranje vam želimo v času, ko imamo le čas.

Besedilo in fotografija: Jaka Zalar.

Ostanimo doma

Epidemija koronavirusa je tudi na Postojnskem samo v nekaj tednih obrnila življenje na glavo. Javno življenje je ugasnilo, ustavil se je Furman, šolarji in učitelji so na prisilnih »počitnicah«, igrišča samevajo, marsikateri dom se je spremenil v pisarno. Koronavirus je prekinil tudi priprave na turistično sezono. Posledic se bojijo številni ponudniki v občini, saj so vrata vseh znamenitosti zaprta. Medtem ko se v želji po zavezitvi širjenja bolezni ukrepi vlade še zaostrejujejo, se v Civilni zaščiti v sodelovanju z drugimi službami in enotami pripravljajo na različne mogoče scenarije.

Poveljnik regijskega štaba Civilne zaščite za Notranjsko Sandi Curk opominja, da je današnja situacija primerljiva le z epidemijo španske gripe v začetku prejšnjega stoletja. Vendar imamo danes na srečo, kot poudarja, dobro utečen mehanizem enot civilne zaščite in javnih služb ter tudi množično prostovoljstvo; to se je tokrat spet izkazalo kot neprecenljiva podpora ostalim organizacijam. Dosedanje skupno delo ocenjuje kot zelo uspešno.

»Kot regija smo znova dokazali, da so naši ljudje, kadar gre za zaščito sočloveka in narodnega ponosa, združeni v eno,« pravi Curk in poziva vse, naj spoštujejo ukrepe ter še naprej redno spremljajo objave in navodila v medijih. Po njegovem mnenju se moramo pripraviti tudi na to, da bodo nekatere omejitve trajale dlje časa.

Regijski štab v pričakovanju morebitnega poslabšanja razmer predlaga v naslednji fazi epidemije vsem javnim zavodom, občinskim štabom CZ, podpornim enotam in prostovoljcem, da skrbno proučijo potrebe po aktiviranju kadrov in tako poskrbijo, da ne bi bile ekipe že sedaj preobremenjene. Prav zato civilna zaščita v zdajšnji fazi

epidemije ne vključuje gasilskih enot. »Poklicni gasilci in člani gasilskih enot širšega pomena (GEŠP) opravljajo svoje delo normalno, vsa ostala gasilska društva pa so v pripravljenosti in bodo, če bo treba, nadomestila ekipe prve pomoči,« pravi Curk in poudarja, da so gasilci njihova »zlata rezerva«.

Bodimo odgovorni – spoštujmo navodila!

Stanje v regiji ob minulem koncu tedna ocenjuje poveljnik kot mirno. »Večina prebivalcev upošteva navodila, naj ostanejo doma in se ne družijo,« ugotavlja in poziva k spoštovanju ukrepov še naprej.

Okuženih (še) ni veliko

V regiji smo imeli v nedeljo 14 okuženih s koronavirusom, od tega pet oseb na Postojnskem. 10. marca (slab teden po prvi potrjeni okužbi v Sloveniji) so prva dva primera odkrili tudi v naši občini. Na tiskovni konferenci so predstavili tudi prve ukrepe CZ in Zdravstvenega doma ter razkrili, da se je ena oseba najverjetneje okužila na smučanju v Italiji, druga pa pri poslovnem stiku, prav tako

v naši sosednji državi. Oba občana sta dosledno upoštevala protokol, v 14-dnevni osamitvi je ostalo tudi 11 z njima povezanih oseb. Dve od njih sta kasneje zboleli.

Nekaj vznemirjenja pa je nekaj dni zatem sprožila potrditev okužbe pri petih prostovoljcih Območnega združenja Rdečega križa Postojna - Pivka; najverjetneje so se okužili na usposabljanju v Ormožu. Dva od njih sta kasneje opravljala še kontrolo na meji z Italijo, a sta bila opremljena z zaščitno opremo, zato je malo verjetno, da bi okužbo razširila naprej.

Tiskovni predstavnik regijskega štaba Danijel Cek je komentiral, da se je okužba zgodila žal najboljšim ljudem, tistim, ki žrtvujejo svoj prosti čas za druge. Podobnim primerom v vrstah sil zaščite in reševanja ter javnega reda in miru se tudi v prihodnosti najbrž ne bo mogoče popolnoma izogniti.

Ukrepi na Postojnskem

Od ponedeljka, 16. marca, so tudi v občini Postojna zaprti vsi vrtci in šole. Novica, da so bili v krogu stikov s prvookuženima tudi dve strokovni delavki postojnskega vrtca in učiteljica na podružnični šoli v Planini, je povzročila nekaj skrbi

staršem, a so jih odgovorni uspeli pomiriti. Tako šole kot vrtci so namreč že dotlej dosledno izvajali vse predpisane ukrepe. Takoj po potrditvi okužb pa so vse tri osebe ostale v karanteni.

Po prepovedi delovanja vseh vrtcev v Sloveniji so bili na Občini Postojna pripravljene organizirati v sodelovanju s prostovoljci varstvo otrok na domu, a za zdaj ni bilo zanimanja. Topli pomladni dnevi so na otroška igrišča zvabili družine z otroki, in ti se tesnim stikom kljub prepovedi druženja niso mogli izogniti. Zato so bili na Občini primorani igrišča ograditi s trakovi, kar pa nekaterih ni ustavilo, saj so jih ponekod potrjali. V občini še vedno velja pre-

poved uporabe otroških igral na javnih otroških igriščih, zadrževanje in zbiranje na njih ter uporaba vseh javnih športnih in drugih objektov v lasti občine.

Župan Igor Marentič je moral pred dnevi poseči tudi v dogajanje pred eno od postojnskih trgovin. Še pred odprtjem je zavlada popoln kaos, zato so trgovke poklicale na pomoč Občino. Marentič poziva k spoštovanju pravil in ukrepov ob nakupovanju in miri, da je blaga v trgovinah dovolj za vse. Na Občini priporočajo, da se izognemo nenujnim odhodom v trgovino in opravimo nakup preko spleta ali po telefonskem dogovoru pri lokalnih ponudnikih. Podatke najdete na občinski spletni strani. Sicer pa je tudi Občina Postojna zaprla svoja vrata – uradne ure so odpovedane, vlog ni več mogoče oddati osebno. Pošljete jih lahko po pošti ali na elektronski naslov obcina@postojna.si. Lahko pokličete tudi na številko 05 7 280 700.

Na Občinskem štabu Civilne zaščite poudarjajo, da bo v prihajajoči situaciji potrebna medsebojna pomoč, pri čemer bodo imeli veliko vlogo prostovoljci. Ljudi, ki so pripravljeni pomagati, je že sedaj veliko, prijave pa še zbirajo na povezavi na občinski spletni strani. Prostovoljec je lahko vsak, ki je star med 18 in 40 let, je zdrav, brez bolezenskih znakov in ima veljaven osebni dokument. Štab poziva tudi društva, da se organizirajo in ponudijo pomoč pri oskrbi starejših, pomožnem delu v zdravstvu in individualnem varstvu otrok.

Občanom so informacije na voljo med 7. in 20. uro na telefonski številki 05 7280 700 in e-naslovu: kriznistab.postojna@gmail.com. Aktualne informacije so tudi na spletni strani Občine Postojna in Facebook profilu občine.

Pomoč so ponudili tudi v društvu Tvoj telefon. Tam so dosegljivi na telefonski številki 05 720 17 20 in na brezplačni številki 116 123.

Zaradi širjenja virusa so na Občini omejili tudi pogrebne slovesnosti

na pokopališčih v občini; te lahko potekajo ob ustreznih ukrepih le v družinskem krogu.

Do nadaljnjega veljajo tudi nova pravila parkiranja na modrih conah, saj je zdaj dovoljeno časovno neomejeno brezplačno parkiranje.

ZD Postojna

Na oddelku Nujne medicinske pomoči v Zdravstvenem domu (ZD) Postojna že od začetka marca deluje **COVID-19 vstopna točka za bolnike z znaki respiratornega infekta**. Pred nekaj dnevi so namestili še dodatna zabojujka za zdravniško oskrbo, otroke s sumom na koronavirus pa sprejemajo posebej. Brise jemljejo v Postojni tudi občanom iz občin Pivka, Ilirska Bistrica, Cerknica, Bloke in Loška dolina.

Še vedno velja, naj osebe s sumom na stik s koronavirusom ne vstopajo v stavbo ZD, pa tudi ne v vstopno točko, ampak naj pokličejo svojega izbranega zdravnika in se posvetujejo o nadaljnjih ukrepih. Tipični znaki bolezni so vročina, kašelj in občutek pomanjkanja zra-

ka oziroma oteženo dihanje, kar je običajno tudi za pljučnico.

Po besedah **direktorice, prim. Irene Vatovec** dovoljujejo najnovejša navodila z ministrstva testiranje najbolj prizadetih bolnikov, zdravstvenih delavcev ter zaposlenih in varovancev domov za starejše. »Pri nas pa smo se odločili, da bomo brise jemali tudi drugim rizičnim osebam, na primer ljudem, ki so bili v stiku z obolelim. Zdravnik bo na podlagi posveta z epidemiologom testiral po svoji presoji tudi nekatere druge občane,« zagotavlja zdravnica. V Postojni testirajo na dan okoli 25 ljudi.

Sicer pa situacija narekuje drugačno organizacijo dela tudi v ZD Postojna. Delo otroškega in šolskega dispanzerja, patronažne službe, ambulanz družinske medicine, antikoagulantne ambulante in laboratorija bo potekalo tako kot doslej. Na fizioterapiji in v specialističnih ambulanzah bodo sprejemali samo nujne primere, prav tako v razvojni ambulanz in centru za krepitev zdravja. Rentgen bo deloval samo dopoldne, zobozdravnik bo na voljo samo za bolečine.

Poveljnik regijskega štaba Civilne zaščite za Notranjsko **Sandi Curk**, direktorica Zdravstvenega doma Postojna **Irena Vatovec** ter postojnski župan **Igor Marentič** in pivški župan **Robert Smrdelj** so po prvi potrjeni okužbi v naši občini 11. marca na tiskovni konferenci predstavili stanje v obeh občinah ter ukrepe Civilne zaščite in Zdravstvenega doma.

Tudi v postojnskem ZD primanjkuje zaščitne opreme, čeprav imajo mask in rokavic relativno dovolj. »Manjka nam predvsem vezirjev in zaščitnih očal, zato moramo precej improvizirati,« priznava direktorica.

Bolnišnica in dom upokojencev

Ob pojavu koronavirusa v regiji je večina slovenskih bolnišnic takoj prepovedala obiske. Strogo so jih omejili tudi v **Bolnišnici za ženske bolezni in porodništvo Postojna**; tam so sicer pripravljene na morebitno razširjenje bolezni. Po zagotovitvi **direktorja Aleksandra Merla** so za porodnice s sumom na okužbo uredili dva prostora s posebnima vhodoma v babiški hiši. Prisotnost partnerja pri porodu ni več mogoča. Odpovedali so tudi vse nenujne preglede in operacije, vsa predavanja in šolo za starše.

Tudi **Dom upokojencev** je že več kot dva tedna zaprt za obiskovalce, med zaposlenimi, ki so stalno pod drobnogledom zdravstvenih delavcev, pa ni okuženih z novim koronavirusom.

Kam po zdravila?

Vrata **Lekarne Postojna** v zdravstvenem domu ostajajo odprta po rednem urniku, zaradi pomanjkanja zaposlenih pa je začasno zaprta poslovalnica v Logu. Tudi enota lekarne na Prestranku vsaj do konca marca ne bo obratovala. **Direktorica Ana Kobal** prosi, da ljudje spoštujejo ukrepe in lekarne ne obiskujejo, če ni nujno.

Skrb za ranljive skupine

V času hitrega širjenja okužb s koronavirusom namenljajo na **Centru za socialno delo (CSD) Primorsko-Notranjska** posebno skrb starejšim in invalidom brez socialne mreže. Prekinili so izvajanje socialno-varstvenih programov, da bi zmanjšali tveganje za širjenje okužbe in ohranili sodelavce, ki bodo kasneje lahko zamenjali trenutno aktivno ekipo. Izjema so nujne krizne namestitve, krizni centri, varne hiše in zavetišča za brezdomne.

»Informacije o posameznikih, ki bodo potrebovali pomoč, bomo pridobili preko občin oziroma krajevskih skupnosti,« je pojasnila **direktorica Kristina Zadel Škrabolje**. Na terenu imajo 20 socialnih oskrbovalk; te bodo poskrbele za vse, ki potrebujejo pomoč. Zavedajo se, da lahko v kratkem precej starejših in invalidnih oseb ostane brez oskrbe, domovi za starejše pa so polno zasedeni. Zato so že zaprosili lokalne skupnosti, da zagotovijo prostore za njihovo namestitve.

Aktualna situacija narekuje tudi nekoliko prilagojen način dela v Rdečem križu. Na **Območnem združenju RK Postojna Pivka** še naprej nudijo pomoč socialno ogroženim, pri tem pa upoštevajo vse previdnostne ukrepe. Po besedah **sekretarke Erike Dekleva** so spremenili urnik ter prenehali izvajati usposabljanje za prvo pomoč in ostale aktivnosti. »Za vse že evidentirane uporabnike sprememb pravzaprav ni. Že doslej smo socialno ogrožene vabili, da pridejo po pakete, zdaj jih

Splošne informacije v občini Postojna

05 7000 437 - splošne informacije v povezavi s koronavirusom, med ponedeljkom in petkom med 8.00 in 18.00 (Zdravstveni dom Postojna);

05 7280 700 - informacije o storitvah Občine Postojna in druge informacije, vsak dan med 7.00 in 20.00 (Štab Civilne zaščite Občine Postojna);

kriznistab.postojna@gmail.com - informacije o storitvah Občine Postojna in druge informacije (Štab Civilne zaščite Občine Postojna);

112 - klic v sili, ko potrebujete **nujno** medicinsko ali drugo pomoč (Center za obveščanje);

Psihološka pomoč

031 363 448 - za namene razbremenilnih pogovorov za odrasle je dosegljiva psihologinja iz Centra za krepitev zdravja. Za telefonski pogovor bo na voljo med ponedeljkom in petkom med 8.00 in 14.00.

05 7201 720 in **116 123** - pomoč v tiski (Društvo Tvoj telefon);

Oskrba starejših in oseb v karanteni

Naj spregovori solidarnost! Poskrbite za svoje bližnje, ki so starejši ali v karanteni, kolikor je le mogoče.

V primeru nujnih potreb po pomoči, se obrnite na Štab Civilne zaščite Občine Postojna na tel. št. 05 7280 700.

bomo naročali v daljših časovnih razmikih,« pojasnjuje sekretarka.

Na terenu so tudi prostovoljci, da bodo poskrbeli za dostavo hrane vsem, ki ne morejo od doma. Dekleva se boji, da se bo povpraševanje po pomoči kmalu zelo povečalo, saj bo družin z nizkimi dohodki vse več, marsikdo bo ostal tudi brez službe. Strank na OZRK ne sprejemajo, dosegljivi so po telefonu in elektronski pošti.

Policija opozarja

Na **PU Koper** želijo delo opravljati še naprej nemoteno, zlasti na terenu, in omejujejo obiske na policijski postajah. »Prebivalce zato prosimo, da za nenujne prijave in vprašanja uporabijo elektronsko pošto in telefon, torej naj ne hodijo na postajo,« poziva **tiskovna predstavnica Anita Leskovec**.

Ponovno izpostavljajo, da je interventna številka 113 namenjena klicem v sili ter obveščanju o prometnih nesrečah, kaznivih dejanjih ter kršitvah javnega reda in miru. Na to številko lahko pokličete tudi, kadar opazite kršenje karantene in ogrožanje drugih na javnem mestu. Policisti nadzorujejo spoštovanje ukrepov, kršitelje lahko tudi kaznujejo.

Pojavljajo se že tudi prevaranti, ki se želijo okoristiti predvsem na račun starejših, zato policisti svetujejo posebno previdnost pri stikih z ljudmi, ki v teh dneh trkajo na vaša vrata pod pretvezo, da vam želijo pomagati.

Posledice bodo dolgoročne

Družba **Postojnska jama** je zaprla vrata vseh znamenitosti, hotelov in lokalov do 13. aprila. »V 200-letni zgodovini se ni zgodilo velikokrat, da bi jama zaprla vrata. Odločitev za varovanje zdravja zaposlenih in gostov pa je dozorela v trenutku, ko je bila razglašena epidemija,« je povedal **predsednik uprave družbe Marjan Batagelj**. »Januar in februar sta bila skoraj običajna, na 10 do 20 odstotkov pričakovanega pa je obisk strmoglavil na dan, ko so v

Italiji razglasili epidemijo.« V zadnjih tednih so pri jami tako beležili od 100 do 200 obiskovalcev dnevno, skoraj praviloma iz azijskih držav. Država je odreagirala dovolj hitro, priznava Batagelj, tudi interventni zakon je bil spisan na hitro, žal pa kljub tej pomoči marsikatero podjetje ne bo preživelo. »Pri Jami smo se odločili, da ohranimo delovna mesta, saj bo tudi epidemije enkrat konec in takrat bo treba delati.«

Do nadaljnjega ne sprejemajo gostov niti v postojnskem **Hotelu Center**. »Lanska sezona je bila zelo uspešna in nič ne bo narobe, če si naši zaposleni zdaj odpočijejo,« pravi **lastnik Mili Savič**. Še vedno upa, da se bodo razmere do poletja izboljšale. »Kar zadeva individualne goste, se bo po koncu epidemije trend obrnil na bolje, pri organiziranih skupinah pa bo treba počakati, da se povrne zaupanje.« Savič je prepričan, da je predsezona že izgubljena, posledice epidemije pa bodo dolgoročne.

Poskrbimo tudi za živali

Tudi na **Veterinarski postaji Postojna** opravljajo samo določene posege in storitve, poostri so pogoje pri vstopanju v prostore in skrajšali delovni čas – pravi **dr. veterinarske medicine Mihaela Bizjak**. »Še vedno oskrbujemo obolenje živali in poškodbe, preventivnih posegov, kastracij in sterilizacij pa ne opravljamo.« Sicer pa za nujne primere še vedno zagotavljajo 24-urno veterinarsko pomoč.

Od 12. marca poteka obvezno cepljenje psov, a je zdaj prav tako prekinjeno. Kot pojasnjuje Bizjakova, bodo psi lahko cepljeni v enem mesecu po razglasitvi konca epidemije. Svetovna zdravstvena organizacija je potrdila, da ni dokazov za prenos okužbe z ljudi na živali. Okuženim pa veterinarica svetuje, naj vseeno omejijo tesne stike z živaljo in dosledno upoštevajo navodila o higieni. Veterinarica še opozarja, da pri nabavi manjših zalog ne smemo pozabiti niti na hrano in potrebščine za živali.

Besedilo: Mateja Jordan; fotografiji: Valter Leban in Mateja Jordan.

OBVESTILO O ORGANIZACIJI DELA ZDRAVSTVENEGA DOMA POSTOJNA

V povezavi z nastalo epidemiološko situacijo v Sloveniji bomo izvajali v Zdravstvenem domu Postojna od 23. 3. 2020 dalje dejavnosti po naslednjih navodilih:

- **Ambulanta družinske medicine, otroški in šolski dispanzer**
 - Ambulante bodo delale v dopoldanskih izmenah od 7.00 do 15.00. V te ambulate kličite za urejanje kakršnihkoli zdravstvenih težav svojega izbranega zdravnika ali pediatra.
 - Če bo **potreben pregled bolnih otrok** do 18. leta starosti z znaki okužbe zgornjih dihal, bo te njihov pediater napotil v **COVID pediatrično ambulanto**. Ta bo delala vse dni od 9.00 do 17.00 ter ob sobotah, nedeljah in praznikih od 9.00 do 15.00 na lokaciji otroškega dispanzerja ZD Postojna. Za pregled v tej ambulanti se dogovori vaš izbrani zdravnik ali pediater.
 - Ob sobotah, nedeljah in praznikih, ko vaš pediater ne dela, pokličite na telefonsko številko COVID pediatrične ambulante 05/7000 424 in se na pregled predhodno naročite. Preventivo otrok do 6. leta bomo izvajali kot doslej.
 - Vse dni v tednu bo delala **COVID ambulanta za odrasle** od 7.00 do 19.00 v prostorih NMP. V to ambulanto vas napoti vaš izbrani zdravnik. Ob sobotah, nedeljah ali praznikih pokličite našo nujno medicinsko pomoč na tel. št. 05/7000 412 ali 05/720 45 40 in se na pregled predhodno naročite.
 - Vse preglede v COVID ambulanti bomo opravljali **po predhodnem naročilu** z ustreznim časovnim razmikom (naročeni na uro).
- **Patronažna služba**

Potek dela patronažne službe bo potekal samo za najnujnejše patronažne obiske. Opravljali bomo nujno preventivo otročnic, dojenčkov in novorojenčkov.
- **Fizioterapija**

Delo na fizioterapiji bomo začasno prestavili na kasnejši termin.
- **Center za krepitev zdravja**

Posvete po telefonu bo opravljala psihologinja na tel. št. 031 363 448.
- **Specialistične ambulante**

V specialističnih ambulantah bomo opravljali samo delo za nujne in zelo hitre preglede.
- **Razvojna ambulanta**

Delo v razvojni ambulanti bomo začasno preložili.
- **Center za duševno zdravje otrok in mladostnikov**

Opravljali bomo samo nujne posvete po telefonu na številki 05/7000 440.
- **Zobozdravstvo**

Vse zobozdravstvene ambulante bodo prenehale delati. Za bolnike, ki nujno potrebujejo zobozdravstveni poseg, bo odprta ambulanta v Zdravstvenem domu Koper, Dellavallejeva 3, 6000 Koper (tel. št.: 05/ 664 73 99).
- **Antikoagulantna ambulanta**

Delo v antikoagulantni ambulanti bo potekalo v omejenem obsegu samo za naročene paciente.

KORONA TELEFON

Za vse splošne informacije s področja epidemije korona virusa kličite na telefonsko številko 05/7000 437 vse dni v tednu od ponedeljka do petka od 8.00 do 18.00.

prim. Irena Vatovec, dr. med., spec. druž. med., direktorica

Občini iščeta rešitev za 600 ton embalaže v Stari vasi

Odlagališče nenevarnih odpadkov Stara vas nad Postojno naj bi po direktivi EU čez štiri mesece dokončno zaprlo svoja vrata. Občini Pivka in Postojna sta tik pred izbiro izvajalca, ta pa z zapiralnimi deli sploh ne more začeti, dokler država ne poskrbi za več kot 620 ton mešane komunalne embalaže, ki se je na poravnem vrhu odlagališča nakopičila v zadnjih dveh letih. Družbe za ravnanje z odpadno embalažo namreč ne izpolnjujejo obveznosti, zato je država že leta 2018 sprejela interventni zakon, ta pa pričakovane rešitve ni prinesel. Ministrstvu za okolje kljub večkratnim javnim razpisom namreč ni uspelo najti izvajalca za prevzem in končno oskrbo odpadkov. Publikus je na Agencijo RS za okolje (ARSO) že lani naslovil prošnjo za podaljšanje roka za izvedbo zapiralnih del za pet let, a so jo na ARSU zavrnili.

Začasno skladiščenje neprevzete embalaže iz obeh občin v Stari vasi je zaradi problematike neprevzemanja in neaktivnosti države preraslo v stalno prakso, zdaj pa ne vedo, kam z njo. »Smo v pat poziciji,« ugotavlja **Gregor Kranjec iz podjetja Publikus**. To upravlja z odlagališčem, kamor sicer zaradi zapolnjenih kapacitet odpadkov ne odlagajo že od leta 2013. Kot zatrjuje sogovornik, iščejo skupaj s postojnsko Občino primernejšo lokacijo znotraj občine, a je doslej žal niso našli. Kranjec poudarja, da je z interventnim zakonom postala lastnica teh odpadkov država, zato jih Publikus niti ne sme odpeljati ali kakorkoli drugače premikati. »Tudi če bi koncesionar za odobritev zaprosil pristojni inšpektorat, bi bilo to v nasprotju s predpisi,« zatrjuje. Prostorski načrti namreč ne dopuščajo skladiščenja odpadkov izven sedanjega območja zbirnega centra in odlagališča Stara vas. Na Publikusu vsekakor še vedno upajo, da bo država ponudila alternativno rešitev.

Maja Korošec z Občine Postojna potrjuje, da v občini sploh ni primerne prostora, kjer bi odpadke skladiščili, dokler jih ne prevzame država. Edina mogoča lokacija je na bližnjem zemljišču, kjer naj bi v prihodnosti zgradili Center za ravnanje z odpadki, a je premajhno. »V bistvu ne vemo, kam bomo z embalažo, čeprav bi se morala zapiralna dela že začeti,« priznava Koroščeva in ponažari količino embalaže s primerjavo: »Gre za 7 metrov visok kup odpadkov na površini dveh nogometnih igrišč.«

Na Občini in v Publikusu so računali, da bo Ministrstvo za okolje in prostor (MOP) pridobilo z interventnim zakonom prevzemnika embalaže,

Na poravnem vrhu odlagališča nenevarnih odpadkov se je v zadnjih dveh letih nakopičilo za več kot 620 ton mešane komunalne embalaže.

pa se to žal ne za leto 2018 ne za 2019 ni zgodilo. Po Kranjčevem mnenju interventni zakon sicer tako ali tako ne pomeni dolgoročne rešitve, saj gre za kompleksno problematiko s prevzemniki. »Zdaj se na odlagališču kopiči že embalaža iz letošnjega leta, vse skupaj pa predstavlja tudi velik potencial za požare,« opozarja Gregor Kranjec. Zaradi prenapoljenosti in pomanjkanja prostora so embalažo uskladiščili na že poravnem in na zapiralna dela pripravljenem vrhu odlagališča, saj druge možnosti ni bilo. Tam je zdaj poleg letošnjega že 400 ton odpadne embalaže iz leta 2018 in 320 ton iz lanskega leta.

V občini sploh ni primerne prostora, kjer bi embalažo skladiščili, dokler je ne prevzame država.

Publikus je prošnjo za podaljšanje roka zapiranja za pet let naslovil na ARSO že lani septembra, v januarju letos pa so vlogo na agenciji zavrnili. Vsa zapiralna dela morajo biti tako zaključena do 19. julija, kar je praktično neizvedljivo. Zadnje odpadke so v Stari vasi sprejeli konec leta 2012, leta 2017 so odlagališču izdali okoljevarstveno dovoljenje za čas zapiranja in za obdobje naslednjih 30 let, ko bodo s stalnimi monitoringi nadzirali njegove morebitne vplive na okolje.

Občina Postojna se je s pozivom za rešitev zpleta obrnila tudi na MOP, a od decembra do danes odgovora še ni prejela. »Odziva ni niti iz Skupnosti občin Slovenije (SOS), kamor smo februarja naslovlili prošnjo za posredovanje na ministrstvu za okolje.«

Načrtovana sanacija vrha odlagališča bo stala občini Pivka in Postojna sicer okoli 300 tisoč evrov

brez DDV-ja. Kot našteva Maja Korošec, bo treba prekriti površino telesa odlagališča, urediti površinsko tesnjenje, površinsko odvajanje padavinskih in odpadnih vod ter poskrbeti za odplinjanje. Načrtujejo tudi zatratitev površine, brežine pa so bile že delno sanirane. Po zaključeni sanaciji se bo zmanjšal pretok izcednih vod; te se zdaj zbirajo v posebnih jaških, ki vodijo do čistilne naprave. V bližini odlagališča je sicer urejen zbirni center, opremljen za ločeno zbiranje in začasno hranjenje vseh vrst ločenih in kosovnih odpadkov. Ko bodo zapiralna dela zaključena, bodo v neposredni bližini nadaljevali gradnjo za dokončanje novih ploščadi in nadstrešnic nad platoji ter uredili odvodnjavanje odpadnih voda s platojev.

Če občini ne bosta poskrbeli za zaprtje do roka, so posledice lahko zelo resne, svari Gregor Kranjec. »Vse bo odvisno od tega, ali bodo pojasnila MOP Evropski komisiji zadoščala,« pravi in upa, da bo zmagala zdrava pamet, saj gre za širšo problematiko, ki jo imamo v Sloveniji.

Najbolj črnega scenarija se bojijo tudi na občini. Maja Korošec je prepričana, da bosta račun v vsakem primeru plačali občini, ker nista izpolnili obveznosti. Na Občini še opozarjajo, da je začasno skladišče odpadne embalaže na izpostavljenem vidnem mestu, kar nikakor ni v ponos turističnemu mestu. Kljub visoki ograji ob odlagališču je ob močni burji izpostavljeno onesnaženju tudi širše območje Stare vasi.

Na problematiko nakopičene embalaže sicer opozarjajo upravljalci z odpadki z vseh koncev Slovenije. Od pristojnih pa zahtevajo, da takoj izdajo sklepe za odvoz, bodisi podjetjem, zadolženim za prevzem embalaže, bodisi komunalnim podjetjem. Ta bi poiskala prevzemnika embalaže sama, stroške pa bi v celoti pokrila država.

Mateja Jordan

Zavod Znanje, JSKD in Postojnska jama z novimi predstavniki Občine

Zadnje februarско sredo so se na 11. redni seji sešli članice in člani občinskega sveta in med drugim pretresli nekaj kadrovskih zadev, sprejeli pravilnik o spremembah in dopolnitvah pravilnika o ohranjanju in spodbujanju kmetijstva in podeželja v občini ter potrdili odlok o spremembah in dopolnitvah odloka o kategorizaciji cest v občini.

Občinski svet Občine Postojna je v Svet Območne izpostave JSKD Postojna kot predstavnike občine imenoval **Valterja Urha, Majo Bagtagelj in Gojka Lazića**. Na predlog Komisije za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja je občinski

svet potrdil za predstavnika Občine v Upravni odbor družbe Postojnska jama še za nadaljnji štiriletni mandat **Stanka Markovčiča**. V Svet Zavoda Znanje Postojna pa so svetniki kot predstavnicu zainteresirane javnosti s področja kulture

imenovali **Dragano Čolić**, potem ko je Silva Bajc zaradi osebnih razlogov s tega položaja odstopila.

Med pobudami in vprašanji je **Marjan Nagode** (SMC) uvodoma opomnil na pokrito avtobusno postajališče nasproti Liva, poškodovano v neurju, saj bi ga bilo treba popraviti. Povedal je tudi, da bo Športna zveza Postojna, potem ko je glede na priporočilo ministrstva za šolstvo zaradi širjenja virusa zaustavila vsa ligaška tekmovanja, pozvala k upoštevanju priporočil tudi Zavod Znanje. **Gorana Blaška** (SD) je zanimalo, kdaj bosta

urejena prometna signalizacija na Cankarjevi in parkiranje na Vojkovi ter kakšno je stanje na področju neprofitnih stanovanj. V luči širjenja virusa korona pa je **Tina Žigon** (Levica) opomnila, da je na Počku 500 ameriških vojakov, ki prihajajo iz italijanskega oporišča. Po besedah župana jih ne moremo preganjati, dokler so meje odprte, kar so v tistem času bile.

Svetnice in svetniki so se tokrat brez daljših vsebinskih razprav razšli po eni uri.

Blanka Markovič Kocen

Sovič: arheološke raziskave so potrdile pravilnost odločitve

Arheologi so v neposredni bližini »slovenske štange« na Soviču našli in raziskali ostanke cerkve sv. Uršule.

Projekt ureditve primestnega hriba Sovič ima že zelo dolgo brado, saj smo o zamisli, da bi obsežne zasute razvaljene ostanke gradu na Soviču arheološko raziskali, »jih uredili in vključili v območje rekreacijskega parka Sovič«, lahko prvič prebrali v *Primorskih novicah* že v začetku leta 1994. V Postojnskem prepihu smo o projektu pisali v februarški številki. Pripravil ga je postojnski Atelje za geodezijo in arhitekturo. Novogoriška enota Zavoda za varstvo kulturne dediščine (ZVKDS OE) je leta 2017 izdala kulturnovarstvene pogoje. V njih so avtorji med ostalimi zahtevami »z namenom varovanja arheoloških ostalin pred označitvijo lokacije v virih omenjene cerkve na Soviču« izpostavili tudi arheološke raziskave.

»Zahtevane arheološke raziskave (potekale so letos med 21. februarjem in 5. marcem) so z odkritjem 'in situ' ostankov zidov in tlakov cerkvenega objekta ponovno upravičile pravilnost strokovne odločitve ZVKDS OE Nova Gorica,« poudarja **arheologinja, konservatorska svetnica Patricija Bratina**. »Nujnost izvedbe predhodnih arheoloških raziskav so pokazali že izjemni rezultati

ob izgradnji rekonstrukcije vodovoda, ko so bili odkriti poleg številnih arheoloških najdb iz obdobja prazgodovine in zgodnjega Rima tudi ostanke naselbinskih struktur (objektov),« še dodaja arheologinja. Omenjene arheološke raziskave pred načrtovano ureditvijo razgledišč in pešpoti na Sovič je izvedla arheološka ekipa podjetja Avgusta. **Odgovorni arheolog Gregor Gruden** je povedal, da so bile »na območju spodnjega razgledišča odkrite s škarpami utrjene terase in vojaški strelski jarek, najdeni pa so bili tudi odlomki prazgodovinskega orodja.« Vojaški strelski jarek je bil očiščen in dokumentiran tudi na lokaciji zgornjega razgledišča (pri »slovenski štangi«), še pomembneje pa je to, da so arheologi v njegovi neposredni bližini »našli in raziskali tudi ostanke cerkve sv. Uršule.« **Arheologinja Notranjskega muzeja Postojna Alma Bavdek** je sodelavce Zavoda opozorila na ostanke objekta že leta 2009 – ob zemeljskem posegu zaradi postavitve sirene za alarmiranje. Takrat objekt sicer ni bil natančno izmerjen in dokumentiran. Bavdkova je leta 2016 ob odprtju razstave, posvečene temu 677 m visokemu griču, tudi poudarila, da seže vedenje o izjemnem pomenu Soviča vsaj že v konec 19. stoletja. S tokratnimi

Ostaline cerkve sv. Uršule so arheologi odkrili v neposredni bližini »slovenske štange«.

raziskavami pa so po besedah Gregorja Grudna uspeli odkriti in dokumentirati celoten prezbiterij, tako da sta sama velikost cerkve in njena ohranjenost jasnejši. Zidovi cerkve so zelo dobro ohranjeni do višine 40 cm, tudi z ometom in estrihom na notranji strani.

Cerkev »sv. Uršule v gradu Postojna« omenja v osmi knjigi *Slava vojvodine Kranjske* (1689) že Valvasor. To, da je stala na spodnjem griču Soviča, poleg »takozvane Pristave«, pa je o njej (prvič naj bi bila omenjena že leta 1598) zapisal v knjigi *Slavina* Janez Zabukovec. Navedel je tudi, da naj bi bila cerkev prenovljena okoli leta 1659, saj je bila takrat – ob generalni škofovi vizitaciji – tudi posvečena. V matrikuli je poleg obnove cerkve omenjen tudi le en oltar. Sv. Uršulo naj bi opustili po 30. juliju 1777; v vizitacijskem dekretu, datiranem s tem datumom »je bilo namreč prepovedano v nji opravljati službo božjo, ker je cerkev preda-

leč od hiš, skoraj v razvalinah, in nima nič premoženja, s katerim bi se popravila ali se za naprej čedna vzdrževala, naj se pa v novi cerkvi sv. Štefana ti slavni zavetnici ljudstva postavi lesen oltar.« Kot zanimivost, ki so jo zabeležili že učitelji – avtorji knjige *Postojnsko okrajno glavarstvo* (1889), naj omenimo, da so del materiala opuščene cerkve uporabili tudi ob gradnji nove župnijske cerkve. Kamnite stebre cerkvenih vrat sv. Uršule pa je za vhodna vrata svoje hiše kupil Fabjani, nekdanji lastnik stavbe, v kateri je danes restavracija Proteus.

Verjamemo, da bo Občina Postojna sledila priporočilu ZVKDS OE Nova Gorica in ostaline po konservaciji »in situ« vključila v zgodovinsko oziroma arheološko pot po Soviču.

Besedilo: Alenka Čuk; fotografija: arhiv podjetja Avgusta.

Obisk v Nemčiji odpovedan že dvakrat

Župan Občine Postojna Igor Marentič upa, da se bodo pogajanja z novo vlado glede Počka nadaljevala tam, kjer so se s prejšnjim ministrom zaključila. V mislih ima tudi načrtovani ogled največjega evropskega vojaškega vadišča v Nemčiji – že dvakrat so ga odpovedali. Prvi trije povabljeni so vabilo zavrnili (v luči prejšnjih sklepov) kot nesmiselno, v drugo je bilo zanimanja za obisk med svetniki več. »Dokler ne dosežemo zaprtja, moramo doseči zmanjšanje dejavnosti vojske in od nje iztržiti čim več,« vztraja župan.

Postojnski občinski svetniki so v novembru zavrnili županov predlog za obravnavo novega začasni sporazum z Ministrstvom za obrambo (Mors) glede Počka. Stanje glede zavarovanja vodnih virov namreč ostaja od sprejetja dogovora pred 15 leti nespremenjeno, saj nista sprejeta ne uredba ne zakon, pripravljen na občini.

Na Občini so v zadnjih mesecih sicer nadaljevali pogovore z Morsom, a podpis morebitnega dogovora pogojujejo z zavarovanjem vodnega vira. Kljub sklepu Občinskega sveta iz leta 2018, da vztraja pri dokončnem zaprtju vadišča, so se na po-

budo ministrstva odločili za ogled »dobre prakse« sodelovanja vojske z lokalno skupnostjo v nemškem Grafenwoehrju.

Vsi trije predstavniki iz postojnske občine, ki jih je župan povabil na januarja načrtovani ogled, so vabilo zavrnili. Med njimi je predstavnica Levice **Tina Žigon**. »Če zagovarjamo stališče, ki ga je sprejel občinski svet, da je vadišče treba zapreti in s tem zaščititi edini vir pitne vode, ki ga imamo, v Nemčiji nimamo kaj iskati,« je odločna svetnica. Dodaja še, da vadišči nista primerljivi, vpliv na kakovost življenja prebivalcev pa tudi ne. Poleg Žigonove so v prvem poskusu povabili v Nemčijo še **Ulo**

Tomaduz z Liste za mlade in člana Civilne iniciative Naša dolina **Igorja Zwoelfa**.

Obisk so po odpovedi predvidenega termina predstavili na sredino marca. Tokrat so z Občine poslali vabilo vsem svetnikom, a je bil tudi ta obisk zaradi varnostnih ukrepov v času epidemije odpovedan. Kot je pojasnil **župan Igor Marentič**, je dogovorjeni ogled del pogajanj z Morsom.

»Dokler ne najdemo dolgoročne rešitve, želimo zmanjšati vojaške aktivnosti na Počku in doseči ustrezno odškodnino tako za lastnike zemljišč kot ostale občane. Zanima nas, kakšno je sodelovanje med lokalno skupnostjo in vojsko v sorodnih primerih v tujini, predvsem spoštovanje dogovorov Nata,« poja- snjuje odločitev župan.

Zdaj že nekdanji svetovalec ministra za obrambo **Boštjan Šefic** je izpostavil zlasti komunikacijo ter usklajevanje dilem, povezanih z varovanjem okolja in nadzorom nad uresničevanjem dogovorov. Zaveda se, da reši-

tev ni mogoče kopirati, a so po njegovem mnenju lahko dobro vodilo. Svetniki, ki nasprotujejo Počku, pa menijo, da je vadišči nemogoče primerjati, saj gre v domačem primeru občin Postojna in Pivka za neposredno nevarnost onesnaženja edinega vodnega vira zanju.

Tokrat so se za obisk odločili **Helena Ana Drewyi** in **Tanja Dekleva** z liste Mi znamo, **Marjan Nagode** iz SMC-ja, član Socialnih demokratov **Goran Blaško** in podžupan **Andrej Poljšak**, sicer član Liste KS POPER.

Stališče nekdanjega ministra **Karla Erjavca**, da je Osrednje vadišče Slovenske vojske Postojna zanj eksistencialnega pomena, deli tudi novi minister za obrambo **Matej Tonin**. V odgovoru na vprašanje poslanca **Roberta Pavšiča** je na zaslisanju kandidatov za ministre povedal, da bo imela Slovenska vojska, dokler bo on minister, svoje vadišče. Ob tem je dodal, da je pripravljen na dogovor z lokalno skupnostjo.

Mateja Jordan

Zlato priznanje za Darka Škerjanca

Ob 1. marca, svetovnem dnevu civilne zaščite, so na slovesnosti na Brdu pri Kranju podelili posameznikom in organizacijam 33 priznanj, med njimi tudi najvišje priznanje – kipec civilne zaščite za življenjsko delo. Ena od 13 regijskih prireditev ob dnevu Civilne zaščite (CZ) pa je potekala 5. marca v Starem trgu pri Ložu. Tam je Uprava za zaščito in reševanje (URSZR) Postojna s priznanji nagradila pripadnike iz notranjskih in primorskih občin in se jim zahvalila. Med letošnjimi dobitniki sta tudi Prostovoljno gasilsko društvo (PGD) Postojna in upokojeni svetovalec uprave **Darko Škerjanc**. Nagrajencem je čestital tudi slavnostni govorec, poveljnik Civilne zaščite Republike Slovenije **Srečko Šestan**.

Med letošnjimi prejemniki priznanj Civilne zaščite sta tudi Prostovoljno gasilsko društvo Postojna in upokojeni svetovalec uprave **Darko Škerjanc**.

Darko Škerjanc, eden od dveh letošnjih dobitnikov zlatega znaka CZ, se je v času službovanja izkazal kot svetovalec za zaščito in reševanje; to delo je opravljal tudi v prostem času. Kot so zapisali v obrazložitvi, je »sodeloval z gasilci, jamarji in s sežanskim Rdečim križem ter bil zelo aktiven član regijskega štaba CZ za Notranjsko. Kljub upokojitvi aktivno in požrtvovalno sodeluje pri dogodkih, ki jih organizira izpostava Postojna. Tako je s svojim znanjem aktivno pripomogel k izvedbi regijskega

preverjanja prve pomoči v Pivki in Bogatajevih dni.«

Nagrajenec je sicer presenečen, a ponosen, saj je priznanje sad njegovega 30-letnega dela. Začel je kot načelnik Civilne zaščite v Sežani in nadaljeval na postojnski URSZR. »Hvaležen sem, da so na upravi, kjer sem se zaposlil leta 1995, prepoznali moje delo,« je priznal dolgoletni gasilec, še vedno aktiven kot veteran v PGD Materija. Zlati znak CZ si je Škerjanc prislužil z izjemnim prispevkom

pri razvoju in krepitvi varnosti pred naravnimi in drugimi nesrečami.

Na slovesnosti so se spomnili tudi **PGD Postojna**, saj letos obeležuje 140 let delovanja. Plaketo bodo društvu podelili na slovesnosti ob pomembnem jubileju. Postojnsko društvo je eno najstarejših v Sloveniji in bo obletnico obeležilo 20. junija.

Besedilo: Mateja Jordan; fotografija: arhiv CZ.

Brendan Ruff

Na uho mi je prišlo, da je neki Anglež kupil stari mlin ob Nanoščici in ga počasi obnavlja. Z malo truda sem ga izsledil v Gorenjah, kjer živi že dobrih 12 let. 55-letni Brendan Ruff prebiva tam s svojo družino in tremi psičkami. Medtem ko prenavlja staro kupljeno hišo, se ukvarja z umetno inteligenco. Prepričan je, da ima Slovenija odličen geografski položaj za poslovneže, ki poslušajo s tujino. Njegovi dnevi sicer tečejo počasi, a prav takšen tempo mu najbolj ustreza.

Družinico sem prvič zmotil na sončno nedeljo. Načrtovan kratek dogovor za intervju se je sprevrgel v gostoljuben obisk, zato sva ga z Brendanom Ruffom nadaljevala sredi tedna. Zgovornemu Angležu res ne zmanjka tem za pogovor. Morda mu delam krivico, če izpostavim, da zelo rad govori o religiji in politiki, njegova radovednost namreč presega ti dve tematiki. Nenavadno se zdi, da si je nekdo, ki se ukvarja z umetno inteligenco, za svoj dom izbral malo skrito vasico Gorenje. Toda oddaljenost Brendanu še kako ustreza, »hvala bogu, da nihče ne ve zame. V miru lahko delam. Kdo bi sploh hotel biti zelo prepoznaven? Niti svojih SMS-ov ne preverjam, ker kdo mi jih bo pa poslal?«

Brendan prihaja z Newcastla. Nikoli se ni imel za tipičnega Britanca, prej Evropejca, in je verjetno eden redkih, ki se je upal podati na negotovo pot življenjskih sanj. »Svoje podjetje sem vodil od 27. do 40. leta. Zaslužil sem sicer dovolj, a postajalo je vse težje, ko so se začela vpletati večja podjetja. Sodeloval sem z industrijo pri razvoju avtomatiziranega nadzora kvalitete.« Ker je bil še brez družine, si je lahko privoščil storiti odločilni korak. Želel si je živeti blizu morja in gora, kjer bo lahko tekkel. Svoje iskanje je začel kar s spletnim zemljevidom. »Pogledal sem albansko obalo, zgledala je fantastično. V političnem vidiku ni bila najboljša država, a po morju zelo blizu Italije. Nato sem našel ukrajinski polotok Krim. Tam sem se vozil nekaj mesecev. Zelo lepo, obala Črnega morja je fenomenalna.« Ko se je pričel leta 2007 zanimati za nepremičnino na Korčuli, je običal kar v Sloveniji. Pot mu je namreč prekrizal nedokončani vzhodni krak avtoceste. Zapeljal se je do Postojne, obul tekaške čevlje in se podal proti sv. Trojici, a tudi svetniki mu niso mogli pomagati, da bi jo našel. Po več urah teka je našel središče Postojne, kjer mu je domačin ponudil pomoč pri iskanju novega doma. Dva meseca je preživel v hotelu Šport, vmes pa spoznal svojo bodočo ljubezen. »Senjo sem prvič videl na fitnessu. Zgledala je lepo. Naslednje leto, ko sem že živel v Gorenjah, sem jo srečal v gozdu, ko

je sprehajala psa. Izkazalo se je, da sva soseda! In kot pravijo, ostalo je zgodovina.« Kdo bi si mislil, da bo ravno med mojim obiskom opazil, da se njeno ime skriva v zemljepisnem imenu Slovenija?

Brendan je blažen med ženami. Poleg Senje mu delajo družbo še dve hčerki in tri prijazne psičke. Govorila sva v angleščini, čeprav je poskrbel tudi za predavanje o slovenščini. Poglobil se je v etimologijo našega jezika. Če vas zanima izvor besed razgled ali predstava, vam bo z veseljem obrazložil. Z zanosom spregovori tudi o zgodovini naših krajev. Konec koncev pa se zaveda, da dober govorec slovenskega jezika ne bo nikoli. »Mislim, da moraš poslušati slovenščino že od malega, potem imaš vsaj kaj možnosti, da se jezika naučiš. Pa še potem ga ne boš odlično znal. Verjamem, da je lažje vse Slovence naučiti dobro govoriti angleško kot pa enega Angleža naučiti slovenščine.« Govori francosko, nemško, malo rusko, za zabavo se je učil norveščine. V Newcastlu govorijo v tako imenovanem *geordie* narečju. Menda mu v Sloveniji zelo pomaga, saj pravi, da je »zelo podobno tukajšnjemu narečju. Nenavadno je. Ko govorim slovensko, povlečem po *geordie* in deluje.«

Primarno se ukvarja z umetno inteligenco, s tako imenovanim *deep learningom* (globokim učenjem). V Sloveniji je odprl tudi svoje podjetje. Področje je postalo v zadnjih letih zanimivo za številna podjetja z visokimi vložki, sam pa dela na tem področju že 35 let. »Umetna inte-

ligenca ne more delovati brez čipa, a tega niso naredili nikoli. Desetletja sem ga skušal narediti. Celo sodobno obliko grafične kartice sem izumil. Izdali so jo lani. Zdaj ji pravijo High Bandwith Memory. Za to potrebuješ veliko denarja, a ljudje me niso bili pripravljene poslušati.« Delal je prototipe, ki bi slepim pomagali pri hoji; vstopil v svet solarne energije; zanima ga več različnih tehnoloških področij. Z veseljem predstavi tudi kakšno zamisel o politični ureditvi in kaj pripomni o lokalni infrastrukturi.

Čeprav se Slovenci zelo radi pritožujemo, so pri tem dobri tudi Britanci. »To delamo na zelo organiziran način,« pravi Brendan. V letih življenja v Sloveniji pa je na lastni koži občutil naš nacionalni šport – tožarjenje. Na sodišču se je seznanil z izrazom služnostna pot. Kljub temu trdi, da so »vsi naši sosedje v vasi dobri.« Zato ga preseneča, ko se nekateri pripravajo za nekaj centimetrov zemljišča.

V Zagonu je kupil stari propadajoči mlin in pripadajoče zemljišče. Medtem ko tam v teh pomladnih dneh lepo cvetijo beli žafrani, počasi rastejo tudi njegove nove zamisli. Za zdaj ostaja kraj ob mirni strugi Nanoščice njihova družinska oaza miru. V občini bi si želel več sprehajalnih poti; pohodi ob rečnem bregu bi bili res prijetni. V Sloveniji je zadovoljen: »Pogosto rečem, da je Slovenija kot Švica, le bliže morju in ne tako draga. Ima vse – avtocesto, odličen geografski položaj in velik turistični potencial.«

Besedilo: Jaka Zalar; fotografija: Tomaž Penko.

Krajevna skupnost Orehek

Vas Orehek je na slikovnih podobah prepoznavna s svojo značilno silhueto, na kateri izstopata oglati grajski stolp in v primeri z velikostjo cerkve masivnejši cerkveni zvonik. Ta veduta s prireznim kamnitim Nanosom v ozadju se verjetno vti-
sne v spomin marsikateremu mimoidočemu.

V vasi je skoraj dvesto prebivalcev, ob vseh novo zgrajenih domačijah pa ostaja v starem jedru blizu dvajset praznih, nekaj že napol podrtih zgradb. Letos bo deset let, odkar je Orehek samostojna krajevna skupnost; prej je spadal v KS Prestranek. Skupnosti predseduje že tretji mandat **Tina Klanjšek**. Prej je bila članica sveta krajevne skupnosti, tako da je že skoraj dve desetletji tesno vpeta v vsa vaška dogajanja. Ostali člani sveta KS so **Borut Gorjanc, Aleksander Bergoč, Simon Bole, Anita Bergoč Smrdelj, Darja Bergoč Ivančič** in **Anita Opara**. Odkar deluje vas kot samostojna KS Orehek, je razlika opazna, saj ob pridnem delu lahko razpolagajo z več finančnimi sredstvi in odločajo tudi o namenski porabi sami, ugotavlja sogovornica.

Predsednica Tina Klanjšek prizna, da dvajset let ukvarjanja z vaškimi problemi poleg lepih trenutkov, ki jih občuti ob vsakem uspešno izpeljanem projektu, terja občasno tudi utrujajoče osebno izpostavljanje v odnosu do nekaterih drugače razmišljajočih sovaščanov. Tako kot ostali člani sveta krajevne skupnosti in predstavniki ostalih občinskih krajevnih skupnosti (izhajajoč iz pogovorov z njimi) opaža, da delo v vaških skupnostih narašča in postaja včasih obremenjujoče. Čar prostovoljnega dela je v sproščanju in dokazovanju, a le, če je v delo vključena večina. Precejšen del nezainteresiranih vaščanov je v dogajanje vaškega okoliša težko angažirati.

Izpostavljena dokončana dela

Lansko leto so uspešno zaključili desetletje dolg projekt izgradnje novega poslovnega objekta.

Izgradnja mrliške vežice se je vlekla zelo dolgo, lani je bil projekt zaključen.

Orehovski grad bo dočakal prva obnovitvena dela.

Zapleti z Zavodom za spomeniško varstvo in zaradi nestrinjanja dela vaščanov za umestitev mrliške vežice v stavbo starega »farovža« so botrovali novogradnji ob pokopališču pri cerkvi sv. Lovrenca. Ličen objekt je sestavljen iz treh delov; na vežico se navezujeta njegov nadstrešek in tlakovana brežina za dostop. Obenem so asfaltirali še parkirni prostor ter uredili dostop do obnovljenega vaškega vodnjaka Pri luži in napaalnega korita. Na bližnjem vojaškem bunkerju so postavili nova vrata in očistili okolico. Obnovljena je bila še »štima« na šolskem dvorišču. Na stavbi kulturnega doma so zamenjali tri dotrajana okna in vhodna vrata ter na novo pobarvali njeno notranjost. V okviru projekta Čista Ljubljana so se ob pomoči Občine in s pridobljenimi evropskimi sredstvi veselili celotne prenove črpalnišča vode in stavbe v Korotanu. Poljske poti, ki jih ni malo, skušajo urediti sproti.

Ceste

Ceste največkrat naredijo prvi vtis o kraju. Letos načrtujejo preplastitev ceste v smeri od Orehka proti Hruševju, a le v dolžini petsto metrov – od Korotana skozi ovinke do odcepa za Dilce. Na tem delu so bankine že popolnoma uničene in je cestišče za varno vožnjo preozko. Na drugo stran (proti Prestranku) naj bi sanirali nevarni dvojni ovinek na vzpetino Brišče, saj tam pogo-

sto pride do prometnih nesreč in zdrsov. K boljšemu oprijemu vozil cestišča naj bi prispevala posebna plast asfalta. Vaščani si želijo tudi boljše oskrbovano poljsko cesto, ki vodi čez nadvoz mimo avtocestnega postajališča Studenec do magistralne ceste Hruševje–Postojna.

Dva večja projekta

V letošnjem letu bo proračunski denar namenjen prvenstveno dvema projektoma. Veselijo se, da so se končno začela uresničevati dolgoročna prizadevanja za obnovo orehovskega gradu. Polovico denarja za obnovo njegovega ostrejša je že pomagala zbrati Občina Postojna. Izvedba sanacije že nevarno dotrajanega grajskega kompleksa namreč trka na vrata spomeniškega varstva. Istočasno bo izvedeno (podobno kot je bilo pri ostankih gradu Haasberg v Planini) temeljito čiščenje okolice gradu. Drugi projekt je celovita obnova nogometnega igrišča – z zamenjavo mrežaste ograje in novo posejano travo. Ker imajo dosti travnatih površin, ki so občinska last (t. i. javno dobro), so si v participatornem proračunu uspešno izborili sredstva, namenjena nakupu traktorske kosilnice – tudi za vzdrževanje nogometnega igrišča.

Omeniti moramo seveda še projekt za utrjevanje turistične destinacije vasi Orehek z likom prvega slovenskega pesnika, domačina Pavla Knobla. Dejavnosti se izvajajo s podporo Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja in sodelovanjem šestih partnerjev, ki so si razdelili različne aktivnosti. Med drugim je o zamolčanem prvem pesniku že uspešno predstavljen dokumentarno igrani film. KS Orehek bo poskrbela za izdelavo spominske plošče Pavlu Knoblu in turistično informativne table. Ob morebitni uresničitvi obnove gradu si vas obeta v prihodnosti razvijanje potenciala tudi na turističnem področju, še posebno s pomočjo ŠKD Orehek, saj KS sodeluje z njim z roko v roki.

Besedilo in fotografiji: Marino Samsa.

Nadja Zupan Hajna

Geologinjo Nadjo Zupan Hajna je v Postojno privedlo delo na Inštitutu za raziskovanje krasa ZRC SAZU. Pravi, da zelo rada podaja svoje znanje, nova odkritja iz krasoslovja predstavlja namreč po celem svetu. Ukvarja se s promocijo krasa, med drugim je sodelovala pri pripravi razstave EXPO pri Postojnski jami in je članica številnih organizacij. Leta 2006 je postala prva ženska na položaju predsednice Slovenskega geološkega društva, na kar je izredno ponosna. Slovenska znanost na področju krasoslovja je pionirska. Z razumevanjem krasa smo v zadnjih tridesetih letih naredili res velik korak, pravi Nadja. S kolegi je odkrila kraške pojave na Marsu, v Snežni jami izračunala starost Alp, v jami nad izvirov Timave na Krasu odkrila najstarejšo naplavino. Ko gre za darila, je verjetno najmanj zahtevna oseba na svetu. Prizna, da jo najbolj razveseli nekaj metrov jamskega blata.

■ **Glede na to, s kakšnim žarom opravljate svoje delo, vas geologinja spremlja že od otroštva? Ste morda začeli z zbiranjem mineralov?**

Ne, sem pa, odkar se spomnim, pred hišo razbijala kamne. Dobila sem majhno kladivo in že navsezgodaj – ob šestih, ko so še vsi spali, šla ven. Vedeli so, kje sem, ker so slišali razbijanje kladiva po kamnu. Imeli smo veliko skalo, ki jo je prineslo z Jelovice pri Kropi na Gorenjskem. Sedela sem na njej, tolkla in gledala, kako se odlomi in kaj se notri skriva.

■ **Pomislil sem, da ste že od nekdaj tudi speleologinja, še posebej, ker delujete na kraškem področju, kjer imamo izrazito veliko jam.**

V Postojno sem prišla, ker sem bila povabljen v Inštitut. V Ljubljani sem zaključevala študij in na izbiro sem mi je ponudilo več zaposlitev – naj ostanem tam, grem na Ravne na Koroškem ali Inštitut v Postojni. Geolog dr. Rado Gospodarič je takrat delal na Inštitutu za raziskovanje krasa in potreboval nekoga, ki bi raziskoval minerale v kraških

jamah. Nekako sta se z mojo profesorico dogovorila, da sem prava oseba za to. Takratni predstojnik Inštituta je bil malo zgrožen, češ kaj dela tu geologinja, ženska, pa še jamarca ni! Speleologinja nisem bila, šele potem sem iz čiste radovednosti začela hoditi v jame.

■ **Ste potem vi »nalezli« za jamarstvo še moža in otroke?**

Moža sem spoznala na Inštitutu, tam je urejal Kataster jam. Otroke sva že od malega vlekla v jame. Hčerka je imela le sedem mesecev, ko je šla prvič v jamo pod Predjamskim gradom. Fantoma so postale preumazane, začela sta se ukvarjati s plezanjem in z atletiko. Punca pa je ostala pri jamarjih. Mož je sicer jamar že približno 50 let.

■ **V prejšnji številki Postojnskega prepiha je Matej Kržič izpostavil, da nam je Evropska unija zapovedala uvedbo določenih vodovarstvenih sistemov, ki pa zaradi specifičnosti kraškega okolja**

ne delujejo. Menite, da bi morali za kras sprejemati drugačna merila?

V Sloveniji imamo zelo dobro zakonodajo, samo ljudje je ne izvajamo dobro. Vsako okolje ima zaradi svojih geoloških, hidroloških in podnebni dejavnosti drugačne lastnosti. Že pri nas ločujemo alpski in dinarski kras. Krasa na severu Kanade ali v Egiptu ne moreš primerjati, zato ne moreš imeti enakih meril. Kitajci skušajo zanj vpeljati svetovne ISO-standarde, lani so ustanovili komisijo. Vanjo so povabili države, ki so za to pripravljene nameniti finančna sredstva. Slovenija pa ni zainteresirana. Če bi postojnski inštitut sodeloval, bi morali plačevati za tamkajšnje delo. Tega si kot javna institucija ne moremo privoščiti.

■ **Prihodnje leto bo zelo pomembno za kras, kajne?**

Naslednje leto bo Mednarodno leto jam in krasa. Organiziramo ga z Mednarodno speleološko zvezo UIS, pri kateri delujem kot blagajničarka. Sem tudi uradna zastopnica zveze, ker je registrirana v Sloveniji. Ustanovljena je bila leta 1965 in ima sedež v Postojni. Mednarodno leto organiziramo skupaj z Inštitutom in drugimi mednarodnimi organizacijami, da bodo ljudje poleg lepote krasa spoznali tudi slabe stvari, ki se dogajajo. Na Kitajskem izginjajo zaradi kamnolomov cele pokrajine, podobno tudi drugod po svetu. Velik problem je intenzivno kmetijstvo; zaradi prekomernega gnojenja in uporabe pesticidov gre vse v podzemlje in potem na izvire pitne vode. Po svetu je 90 lokacij pod Unescovo zaščito in geoparkov, povezanih z jamami in krasom.

■ **Se v Sloveniji že poznajo kakšni slabi vplivi na kraško okolje?**

Ljudi želimo izobraziti – če kras uničuješ, potem za teboj ne ostane nič, onesnažiš vodo, uničiš posebno in raznoliko podzemno življenje. Moramo paziti, da ne pustimo prevelikega negativnega odtisa tudi v podzemlju. V nekaterih naših jamarjih je veliko smeti. Ljudem je lažje vreči vse v neko brezno, kot pa odpeljati na deponijo. Ljudje mislijo, da onesnaženja ni, ker tega ni na

površju. Predvsem je cilj ozaveščanje ljudi. Zakone imamo zelo dobre, a nekateri so v konfliktu ali pa jih ne izvajamo.

■ **Interes za naše jame je vzniknil tudi pri vesoljskih agencijah, gostili smo astronave.**

Tole je zanimivo. Leta 2008 sem bila v Bergnu na Geološkem kongresu. Ko sem imela čas, sem šla poslušat predavanja o vesolju. Spoznala sem nekega Italijana in skupaj sva na Marsu odkrila krasu podobne pojave, le da niso na apnencu, ampak na sadri. Delali smo analize posnetkov ter našli vrtače in vhode v jame. To smo tudi objavili. Dr. Dušan Petrač iz Kroke, prijatelj mojega očeta, je delal pri Nasi. Nesla sem mu članke s temi odkritji in posredoval jih je kolegom. Povedal mi je, da odkritji ne bodo priznali, ker Nasa tega ni našla sama. Objavljeno pa je, tudi vse več citatov. Ja, poleti so v Kačno jamo prišli astronauti Evropske vesoljske agencije, da so v živo trenirali, kako se znajti v ekstremnih pogojih.

■ **V Sloveniji naj bi imeli več kot 12.000 jam ...**

Zdaj jih je znanih že več kot 13.400! Veliko jam se najde, odkar imamo lasersko poskenirano območje Slovenije in so LiDAR podatki prosto dostopni na spletni strani Agencije za okolje pod imenom Atlas okolja. Mogoče je narediti 3D model reliefa, na katerem so razpoznavni kraške oblike in vhodi v jame. Na podoben način smo iskali jame na Marsu, a tam iz satelitskih posnetkov. Najprej pogledaš model površja na računalniku in nato preveriš v naravi, ali je tam res jama. Da se vpiše v Kataster jam, mora imeti več kot 10 metrov. Lani in pred dvema letoma smo s kolegi iz Anglije preskenirali s terenskim LiDAR-jem Škocjanske jame in Divaško jamo. Imamo 3D model obeh jam, natančen do 0,1 metra.

■ **No, po podatkih Agencije za okolje imamo za turizem urejenih le 22 jam. Kako vi gledate na speleološki turizem?**

Današnje smernice Unesca so take, da dediščina ni popolnoma zaščitena, mora se pokazati ljudem. Najbolj množične destinacije so prav Unescove. Zato je treba paziti, kako to uravnotežiti. Omejiti število obiskovalcev? Določene točke moraš pustiti turizmu

in skrbeti, da so čim manj uničene. V Postojnski jami je že 200 let masovnega turizma, a je kljub temu še vedno lepa. Kdorkoli pride v Škocjanske jame, je navdušen. Tudi jamarji, ki so videli kitajske jame velikih dimenzij, ostanejo širokih ust. Izmerili smo, da je Martelova dvorana v Škocjanskih jamah po prostornini enajsta dvorana na svetu in druga v Evropi, saj meri 2,55 milijona m³ – takoj za Salle de la Verna v francoskih Pirenejih. Da ne bi kdo slučajno verjel, da je večja Velika jama v Briščikih – takoj čez mejo v Italiji!

■ **Odkritja lahko datirate s paleomagnetno metodo. Ob tem je vredno omeniti, da strani neba niso bile vedno tam, kjer so sedaj. Kakšne so posledice teh premikov?**

Zadnji obrat magnetnega pola, ko sta se zamenjala sever in jug, je bil pred 780.000 leti. To se je dogajalo skozi celo zgodovino in se še vedno dogaja. Podnebne spremembe so zelo vezane na spremembe magnetizma. Obstajajo tudi kratke »ekskurzije«. Ena takšna zelo močna je bila 110.000 let nazaj, pa tudi 40.000 let nazaj. Pol samo zaniha, sever in jug se le za tisoč ali par tisoč let zamenjata. Trenutno magnetno polje slabi; ni znano, ali se bo ustavilo ali obrnilo. Takrat se lahko obrne tudi podnebje. Na te obrate so vezane tudi ledene dobe.

■ **Kako pa izgleda vaša najljubša jama?**

Zame ni pomembno, kako lepa je, ampak tista umazanija in blato, ki ju nihče ne mara. Rada se valjam po blatu, ker iz njega izveš veliko stvari. Več ga je, bolj sem vesela. To pomeni, da leži v plasteh, tako ga je reka v preteklosti nosila v jamo. V njem dobiš podatke o starosti naplavin in jame, različne fosile, izveš, kakšno je bilo takrat podnebje, koliko je bilo vode. V času ledenih dob, ko je bilo podnebje mrzlo, kapniki niso rastli. Takrat je manj vegetacije, manj ogljikovega dioksida, manj raztapljanja, in v jamah manj kapnikov. Zato tudi v visokogorskih jamah ni kapnikov. Danes so v naših jamah kapniki večinoma svečaste oblike; včasih so bili veliki in razkošni, takšni pa sedaj rastejo v zelo toplih tropskih območjih.

Besedilo: Jaka Zalar; fotografija: Tomaž Penko.

»Skejtanje je druženje«

S temi besedami je Tibor Rep predstavil šport, s katerim se tudi v našem okolišu ukvarja nemalo mladih. V začetku meseca so se pričeli na igrišču Osnovne šole Antona Globočnika enourni tečaji za osnovnošolce. Tik preden se je začel koronavirus nezadržno širiti še v naši državi, je Tibor izvedel prvi dve uri.

Tibor želi svoje znanje skejtanja prenesti na mlajše.

Skejt, nadobudni mladeniči in mladenke ter ščepec dobre volje so prave sestavine za nov recept Tiborja Repa. V začetku marca je namreč zakuhal tečaj skejtanja za lokalne šolarke in šolarje. Tibor se zadnje čase predstavlja predvsem s kuharskimi fudzini; v Prepihu smo podrobneje predstavili njegovo kuharsko plat. Že več kot tri desetletja pa tudi skejta. Ta šport se je razvil iz surfanja, pravi Tibor. Najpogosteje ga seveda povezujemo s subkulturo. Letos ga bodo premierno predstavili na tokijskih olimpijskih igrah. »Mislim, da bo to dobro za razvoj skejtanja v manjših krajih. S tega vidika to podpiram,« meni Tibor.

»Ko sem bil mlajši, sem vedno želel, da bi mi kdo kaj pokazal,« in iz te želje je nastala šola skejtanja, da bo Tibor Rep svoje dolgoletne izkušnje prenesel na mlajše. Na prvi marčevski ponedeljek je imel dva bodoča skejterja z razredne stopnje osnovne šole, v sredo pa še dva s predmetne stopnje. V uvodnih urah jim je pokazal, kaj mora imeti dober skejt, predstavil zabavne načine ogrevanja in različne tehnike, s katerimi se bodo priučili ravnotežja. Vsi že sedaj obetajo veliko. Cilj je, da »bodo dobili motivacijo, da bodo v prostem času ponavljali trike, ki si jih bomo zadali na uri,« dodaja Tibor. Ker so padci del tega športa, pride prav tudi zaščitna oprema.

Tečaji skejtanja so sicer zaradi nevarnosti širjenja nalezljivega koronavirusa do preklica odpovedani. V tem času pa Tibor na elektronskem naslovu tibor@repeat.si še naprej sprejema prijave vseh šolar in šolarjev, ki bi se radi zapeljali po igrišču Osnovne šole Antona Globočnika. Pripravljen je tudi na individualna srečanja, ko bo to le mogoče.

Besedilo: Jaka Zalar; fotografija: Janez Mandeljc.

Posebni otroci so povezali svet

29. februar se ponovi le na vsaka štiri leta, zato ni zgolj slučajno tudi dan, posvečen redkim boleznim. Nanje, predvsem pa na bolnike, ki se z njimi soočajo, že več let opozarjajo tudi pohodi z rdečimi baloni po vsem svetu. Letos je medobčinsko Društvo prijateljev mladine Po-Pi povabilo na sprehod po Postojni vse, ki si želijo, da bi predvsem otroci s posebnimi potrebami in boleznimi dobili enakovredno mesto v družbi.

Rdeči baloni so simbol za ljubezen in sprejemanje drugačnosti, z njimi v rokah pa so se udeleženci sprehodili po mestu vse do Titovega trga in tam dogodek zaključili s krajšim kulturno-zabavnim programom.

Tatjana Rant iz društva Po-Pi meni, da si zlasti otroci s posebnimi potrebami zaslužijo še več

Udeleženci pohoda so se z rdečimi baloni v rokah sprehodili po mestu.

pozornosti. »O njih se premalo govori, premalo se jih vključuje, včasih se sploh ne zavedamo, da so med nami. Zato smo se odločili, da naredimo dan prav zaradi in za njihove družine, saj so zaradi otrok pogosto zaznamovane, ter povabimo tudi ostale otroke z njihovimi starši.« Otroci, ki

se s svojimi sicer malo drugačnimi vrstniki ne družijo, imajo tako priložnost, da jih spoznajo, premagajo morebitni strah in se otresejo predsodkov.

Besedilo: Mateja Jordan; fotografija: arhiv Občine.

SPRETNE ROKE

Poezija ustvarjanja

V okviru Društva invalidov Postojna že skoraj dvajset let deluje tudi krožek ročnih del. Vanj je včlanjenih od deset do petnajst žensk različnih starosti, žal ni med njimi nobenega moškega. Zbirajo se vsak torek popoldne od 15. do 18. ure v prostorih Društva invalidov Postojna v pritličju »Primorke«. So zelo odprta družčina in medse rade sprejmejo vsakega, ki si želi druženja in ustvarjanja.

Prisrčno so sprejele tudi nas. Najprej so nam pokazale svoje stvaritve; ob njih nam je zastal dih. Navdušili sta nas njihova raznolikost in izdelava. Vsaka zase terja spretno roko ter veliko veliko potrpljenja, zbranosti, natančnosti, vztrajnosti, domišljije in estetski čut – ne le pri zbiranju motiva in materiala, marveč tudi pri ustvarjanju izdelka.

Med tistimi, ki pridno ustvarjajo že dvajset let, je **Tomislava Lutar Delost**. Dve desetletji je vodja oziroma mentorica krožka. Njena poglavitna naloga je, da najde za izdelovanje raznovrstnih predmetov nove tehnike in materiale, jih predstavi članicam krožka in jih nauči izdelave. Sama najrajši ustvarja v tehniki pergamano. Zanj je potrebno posebno orodje, podobno svinčniku, ki ima kovinsko kroglico različnih debelin. Z njim drsa po pavš papirju in tako izoblikuje slike, ki delujejo kot nizki relief. Uporablja tudi pero z eno ali več iglicami in z njim izdeluje čipkast okvir slike. Izdelek je kot prefinjena čipka iz papirja izredno estetski. Tudi **Majda Blaži** deluje v krožku že od same-

Članice krožka ročnih del pri Društvu invalidov ustvarjajo raznolike in unikatne izdelke.

ga začetka. Predvsem se posveča izdelavi rož iz raznobarnih najlon nogavic. Za te izdelke potrebuje žico različne debeline, to utrdi z močnejšim sukancem, nato pa oblikuje rože, liste ... Izredno rada oblači tudi steklenice za različne svečanosti. **Fani Konobelj Rebec** slovi po tem, da pozna in izdeluje predmete v »sto in eni« tehniki, a se najraje posveča pickpointu – tehniki prebadanja in vezenja na papir. Najprej naredi na papir šelešamer s prebadanjem luknjice, tako da ustvari motiv, potem pa z iglo in s tanko nitjo za vezenje (lahko je tudi svetleča) povezuje luknjice ali iz ene točke vse ostale in jih križa ali z vsako točko posebej ...

Zorka Pavlovčič se zelo rada poigrava s tehniko decoupage. Na gladko površino (steklo) nalepi rižev papir različnih barv, nato nalepi nanj še motiv, izrezan iz serviet.

Helena Šabec najraje izdeluje »škatice in knjižice presenečanja« in potrebuje zanje fotokarton.

Okrasne motive izreže na strojček sizzix – hrošček s šablonami, ki se jih lahko nabavi. Okrasne motive nalepi na osnovo.

Barbara Gros je članica krožka eno leto. Povedala je, da za zdaj še ni zelo spretna, a se trudi in s pomočjo članic ustvarja po svojih najboljših močeh. »Zelo veliko sem se že naučila, a predvsem sem rada v njihovi družbi. Zdi se mi pomembno, da se lahko, ko te prizadene bolezen in posledično postaneš socialno izključen, po eni strani družiš, po drugi pa se počutiš koristnega, ker ustvarjaš.«

Havushe Ahmeti je članica krožka le ne kaj mesecev, a že pridno ustvarja, predvsem rada kvačka zahtevnejše predmete (košarice) iz volne in bombaža.

Zelo pridno ustvarjata tudi **Marjetka Gombač** in **Danijela Tegelj**; obe se tokratnega srečanja nista mogli udeležiti.

Predsednica Društva invalidov Postojna Julija Kastelic jih zelo rada obiše in jih podpira, saj prav krožek ročnih del uspešno predstavlja društvo.

Več kot dve uri dolgo druženje bo ostalo nepozabno, ker so vse ženske neverjetno pozitivne osebe, polne energije, dobre volje, delovne, prijazne ...

Članice krožka ročnih del iz Društva invalidov Postojna vabijo vse bralke in bralce na ogled svojih del v različnih tehnikah v Mercator center v Postojni 10. in 11. aprila od 8. do 20. ure.

Besedilo: Gabriela Brovč; fotografija: Foto Atelje Postojna.

Rotary klub Postojna Cerknica

Za družino iz Postojne, ki ji je Rotary klub Postojna - Cerknica pred koncem lanskega leta v celoti obnovil stanovanje, so bili božično-novoletni prazniki nepozabni. Klub je od ustanovitve v letu 2016 pomagal že več socialno ogroženim ljudem in nadarjenim mladim, da bodo lahko sledili svojim sanjam. Z odmevnimi okroglimi mizami in predavanji tudi ozavešča javnost in spodbuja javno razpravo o aktualnih družbenih vsebinah. Tik pred izbruhom pandemije koronavirusa je organiziral predavanje zdravnice Karmen Pahor o novi bolezni. Aktualna vsebina predavanja je objavljena tudi na spletu. Rotary klub Postojna - Cerknica ima smelega načrte tudi za naprej.

Ustanovljen je bil v septembru 2016. Največ zaslug za združitev dvajsetih ustanovnih članov ima prvi predsednik kluba **Uroš Likar**. Klub je vpisan v register društev s sedežem v Postojni in vključen v mednarodno zvezo Rotary Club International, povezuje pa se še z drugimi klubi v Sloveniji v okviru Rotary District 1912 in z njimi sodeluje. »Ključno poslanstvo Rotary kluba Postojna - Cerknica je druženje članov, ki so jim skupne vrednote rotarijanstva, prijateljstvo in občutek za sočloveka. Druženje ima potrditev volje vseh članov, da storimo nekaj dobrega – bodisi z dogodki, namenjenimi izobraževanju in ozaveščanju v javno dobro, bodisi z dobrodelnimi aktivnostmi za pomoč družinam, predvsem mladim v stiski,« pojasni aktualni predsednik kluba **Branko Milharčič**.

Humanitarne dejavnosti

Že na prvi dobrodelni prireditvi ob ustanovitvi kluba so zbrali sredstva za pomoč dvema družinama iz občine Cerknica in Postojna ter Osnovni šoli Rakek. V dobrodelnih prizadevanjih želi klub pomagati tako, da omogoči z zbranimi sredstvi pomoči potrebnim posameznikom in družinam pogoje za dostojnejše življenje, šolanje, zdravljenje ... Posebno pozornost namenjajo ljudem s posebnimi potrebami, da jim pomagajo pri odpravljanju ovir v vsakodnevnem življenju. V svojih dobrodelnih akcijah so poslali med drugim dvakrat na organiziran oddih na Debeli Rtič otroka s posebnimi potrebami skupaj s spremljevalcem, pomagali družini z otrokom s posebnimi potrebami iz Ilirske Bistrice, donirali sredstva za enote-

densko letovanje treh starostnikov na Debelem Rtiču, za obnovo Vojkove kočice na Nanosu ...

Najbolj pa so zbrana sredstva oplemenitili v lanski dobrodelni akciji obnove stanovanja socialno ogroženi družini iz Postojne. Sredstva so začeli zbirati v septembru na dobrodelnem koncertu z Alenko Godec, ansamblom Tik-tak in glasbeniki z Osnovne šole Rakek. Pri njihovem zbiranju je pomagalo več kot 120 obiskovalcev z obiskom koncerta, v akcijo pa se je vključilo 75 različnih donatorjev. Več izvajalcev del je svoje delo opravilo brez plačila za dobrobit pomoči potrebne družine, nekateri so prispevali še material. Celotna vrednost izvedenih del je presegala dvajset tisoč evrov.

Tudi v bodoče si bodo prizadevali, da bi svojo pomoč usmerili predvsem v pomoč ljudem s posebnimi potrebami, nadarjenim otrokom in mladostnikom, ki nimajo materialnih pogojev, da bi razvili svoje talente. Pri tem sodelujejo z Območno organizacijo Rdečega križa in s Centrom za socialno delo. Načrtujejo večletno pomoč pri šolanju dvojčkov s posebnimi potrebami.

Ozaveščanje in spodbujanje družbeno aktualnih razprav

Rotary klub Postojna - Cerknica je v svojem štiriletnem delovanju organiziral več predavanj in okroglih miz ter na ta način spodbujal širšo družbeno skupnost k razpravam o aktualnih in perečih družbenih vprašanjih in ozaveščal javnost v regiji. Pri tem mu pomagata tudi

Rotary kluba Postojna – Cerknica je lansko jesen v celoti obnovil stanovanje socialno ogrožene družine iz Postojne.

medijska partnerja Studio Proteus in Radio 94. Odmevalo je predavanje dr. Janje Kogovšek o vodnem sistemu našega področja; klub ga je organiziral v Ravbarjevem stolpu v Planini. Lani je bila v dvorani Šolskega centra Postojna dobro obiskana okrogla miza o krožnem gospodarstvu z udeležbo eminentnih vodilnih slovenskih strokovnjakov. Članica kluba zdravnica Karmen Pahor je izvedla več predavanj s področja zdravstva – na primer o postopkih oživljanja, o otroški paralizi (globalnem projektu Rotary International, ki je pripeljal do skorajšnje eridifikacije poliomelitisa) in problematiki cepljenja. Njeno najnovejše predavanje o koronavirusu je posnela ekipa Studio Proteusa in je za ogled na voljo na spletnih straneh Studia Proteus, Radia 94 ter YouTube in Facebook. Predsednik kluba Branko Milharčič je med letošnjimi načrti navedel še okroglo mizo o klimatskih spremembah. Nanjo bodo povabili vodilne slovenske strokovnjake, predstavnike pristojnih ministrstev, lokalnih skupnosti in gospodarstva.

Omeniti velja še večletna prizadevanja nekaterih članov kluba pri organiziranju in izvajanju izobraževalnih aktivnosti Centra sodobnih tehnologij v okviru Šolskega centra Postojna.

Pri zbiranju sredstev pomagajo podjetja in posamezniki

Sredstva za delovanje kluba in ureničitev načrtovanih dejavnosti

pritekajo iz članarine in donacij. Obiskovalci dobrodelnih prireditev pomagajo že z nakupom vstopnic, velik delež pa predstavljajo pri donacijah prispevki podjetij iz regije.

Predsednik kluba Branko Milharčič pove, da se povečuje tudi število donacij posameznikov, ki opažajo, da klub deluje odprto in zaupanja vredno. Zato v prepričanju, da bodo njihova sredstva dejansko namenjena za pomoč ljudem v stiski, prispevajo svoj delež. Predsednik kluba se iskreno zahvaljuje za zaupanje in sodelovanje prav vsem, tudi prizadevnim članom kluba.

V štirih letih se ta ni zelo razširilo (zdaj ima 21 članov), razširilo pa se je področje njegovega delovanja. Pred **Brankom Milharčičem** sta ga vodila še **Uroš Likar** in **Zoran Trošt**. Aktualni predsednik, ki se mu mandat izteče v letošnjem juniju, z veseljem napoveduje, da bo vodenje prevzela **Karmen Pahor**.

»Delovanje Rotary kluba Postojna - Cerknica želimo dvigniti na raven, ki bo omogočala njegovo prepoznavnost na celotnem področju Primorsko-notranjske regije. Z osebnim zgledom želimo doseči, da bo članstvo v klubu dejansko čast in ponos vsakega člana. Torej se želimo družiti in s tem storiti tudi dosti dobrega za vse okoli nas,« sporoča Milharčič in vabi vse, ki bi želeli sodelovati, da se jim pridružijo.

Besedilo: Ester Fidel; fotografija: arhiv kluba.

Širokousti pust nas je tudi letos nasmejaj

V dneh, ko se soočamo z izrednimi razmerami, se zdijo vonj po pustnih krofih, zvoki zvoncev kurentov in pisane oprave maškar, ki poplesujejo ob taktih domače godbe in naznanjajo najbolj nori čas v letu, že zelo oddaljen spomin. Pa vendar si letošnja pustna povorka (po ulicah našega mesta se je vila že pred mesecem dni) zasluži našo pozornost. Organizatorji ene izmed najbolj množičnih prireditev v občini – člani Turističnega društva Postojna so priredili na pustni torek, 25. februarja, skupaj s prijatelji že 49. pustovanje.

Letošnja pustna povorka – njen osrednji pokrovitelj je Občina Postojna, pomagajo pa še Zavod Znanje Postojna, Zavarovalnica Triglav, Spar, Krajevna skupnost Postojna in mnogi drugi – je bila v zadovoljstvo organizatorjev in obiskovalcev v primerjavi z nekaterimi prejšnjimi bogatejša in številčnejša. Predstavilo se je preko petnajst domačih in tradicionalnih etnoloških skupin oziroma okoli 600 nastopajočih. Prvič je bila udeležba povorke mednarodna, saj sta se domačim šemam pridružili skupini Lako čemo in Pikiči iz Turističke zajednice Rijeka. Še posebej so v društvu veseli »večje udeležbe domačih otroških in drugih skupin z inovativnimi, novodobnimi in aktualnimi temami.«

Pustne maske so se zbrale na parkirišču pri turistično-informacijskem centru pri Mercatorju in se po Tržaški cesti podale do Titovega trga. Za zastavonošo, logaškimi mažoretkami in **postojnskimi godbeniki** – letos so se odeli v

živalske preobleke, so se v tekmovalnem delu programa predstavile domače skupinske maske ter si z izvirnimi vsebinami in s svojo sproščenostjo prislužile aplavze občinstva. Še pomembneje je, da so uspele prepričati tudi pustno komisijo, ko je odločala o najboljših ter podelila denarne in praktične nagrade.

Prvo nagrado so letos ponovno dobili **postojnski gasilci**, staro in mlado, predvsem pa komisijo so navdušili z legendo o Soviču. **Skupina Mateje Premrl s prijatelji** – poimenovali so se Podnebni troli, v skrbi za naše občutljivo kraško okolje pa celo zagrozili z neusmiljenim maščevanjem, ter **člani PGD Studenec** – ti so združili moči s **člani KS Hrašče in Hrenovice** ter predstavili propadlo Adrio Airways, so si delili drugo nagrado. Deljena je bila tudi tretja nagrada. To sta dobili skupina iz **Vrtca Postojna** in **pustna sekcija Kulturnega društva Slavina**; prva s predstavitvijo skrivnostnega podzemnega sveta, druga z razi-

Člani skupine Mateje Premrl s prijatelji – Podnebni troli – so navdušili z izvirnimi kostumi iz naravnih materialov.

grano Jakobovo čredo. Nagrade so prejele tudi ostale tekmovalne skupine, ker seveda niso bile od muh, saj so tudi te prepričljivo izkazale svojo drugačnost, barvitost, tematsko obarvanost in razigranost. To so bili postojnski potapljači, varuhi malih zmajčkov z OŠ Miroslava Vilharja, člani velike družine Proteus iz Postojne – vanje so se preoblekli uporabniki **Doma na Krasu, stanovaljske skupine Postojna, PUM-O, ŠENT-a (Dnevnega centra Postojna) in Točke moči**, ter družabne domine iz **OŠ Prestranek**.

Številne »znane obraze« smo opazili tudi med gostujočimi etnološkimi skupinami; povorki so se letos ponovno pridružili haloške maske iz Okiča, podgrajski škornjari, Športno društvo bas šport iz Ilirske Bistrice s svojo pustno šolo

baleta, skupina Pustar iz Grgarskih Raven, odposlanstvo cerkniških pustnih likov z Valvasorjem in njegovim spremstvom ter redni udeleženci koranti Grajena pri Ptuj. Z veseljem se jim je priključil tudi **postojnski župan Igor Marentič**.

Maškare so rajale še pozno popoldne in zvečer; najprej najmlajše **v avli Osnovne šole Antona Globočnika** – tam je zanje poskrbela ekipa zavoda Fuldoro, kasneje tudi starejše – te so pustni torek zaključile s pustnim plesom ob glasbi skupine Mr. Jack **v Epicovi restavraciji Erasmus**.

Prihodnje leto bo postojnska pustna povorka »srečala« Abrahama.

Besedilo: Alenka Čuk; fotografija: Srečko Šajn.

Pustovanje mladih družin na Ubeljskem

Na pustno soboto je bilo prešerno tudi v Krajevni skupnosti Veliko Ubeljsko. Tam so že tradicionalno pustovanje pripravile mlade družine.

Vesela družina preko 30 lepo našemljenih staršev in otrok, med katerimi je bilo kar nekaj skupinskih družinskih mask, pa tudi takšnih, ki so jih ustvarjalne mame sešile same, je z obiskom, s pesmijo in harmoniko razveseljevala domačine. Vsi so jih gostoljubno sprejeli in obdarili, ponekod pa jih presenetili tudi s sveže pečenimi krofi, miškami in flancati. Večurni obhod po vaseh so začeli na Velikem Ubeljskem, druženje pa zaključili s pico v vaškem kulturnem domu.

Izkupiček pustovanja bodo namenili, tako kot vsako leto, za skupen izlet. VRŽ

Vesela družina maškar je razveseljevala domačine.

Premiera Lažnivke v kulturnem domu Planina

Komedijo Lažnivka sta leta 1987 skupaj napisala francoska dramatika Jean-Jacques Bricaire in Maurice Lasayges. Leta 1991 jo je v Sloveniji v prevodu Aleša Bergerja premierno uprizorilo Mladinsko gledališče ljubljansko. Napolna tri desetletja od takrat se je komedija premierno vrnila na oder Kulturnega doma v Planini v izvedbi domačega ansambla, Gledališke skupine Ščuka. V soboto, 29. februarja, je domača publika dodobra zapolnila dvorano Miroslava Vilharja.

Planina se lahko, tako kot njena matična Gledališka skupina Ščuka, vsako leto pohvali z novo odrsko premiero. Režijo je tokrat ponovno prevzela **Maja Batagelj**, naslovna vloga nepopoljšljive lažnivke Julije je pripadla **Cilki Blažon**. V mrežo vedno novih laži in s tem istočasno neprijetnih situacij znova in znova potiska vanjo zaljubljenega mladega inženirja Patrika. V vlogo situacijsko pre-

Ščuka se je z Lažnivko najprej predstavila domačemu občinstvu, nato še postojnskemu.

izkušanega zaljubljenca je vstopil **Martin Kolar**. Julijina starša in mlajša sestra Franja se že dolgo zavedajo, da imajo v družini mitomanko – osebo, ki je bolezensko nagnjena k laganju in pretiravanju. Patrik postane sčasoma skozi različne komične zadrege pravi ekspert za medsebojno ločevanje Juljinih debelih laži, polresnic in skoraj sprejemljivih laži. Ostali igralci so **Tina Žnidaršič**, **Franc Petkovšek**, **Zdenka Kanoni** in **Anže Rener**.

Uigrana prepoznavna igralska skupina občinstvo vedno dodobra sprosti, nasmeje in tudi preseneti. Po zaključnem prizoru uro in štirideset minut dolge dvodejanke je to izrazilo navdušenje s prisrčnim aplavzom. Ljubitelji gledališča, ki bi si radi ogledali ponovitve premiere, bodo zagotovo prišli na vrsto.

Besedilo: Marino Samsa; fotografija: Foto Atelje Postojna.

ZANIMIVOSTI

Od Himalaje do Nanosa

Postojnčanka Nataša Kocijančič se je odpravila na streho sveta – Himalajo prvič pred petimi leti. Takratno dogodivščino, ki se je zaradi rušilnega potresa sprevrgla v eno samo željo po srečni vrnitvi domov, je lansko poletje nadgradila s ponovnim vzponom na te oddaljene vršace. Nepopisna, v nebo segajoča kamnita prostranstva so bila vedno pravi (k)raj za polnjenje nemirnih avanturističnih duš.

Svoja razmišljanja in doživljanja je delila skozi oko fotoaparata 6. marca na potopisnem predavanju v prostorih Bara Nanos na Razdrtem. Z manjšo skupino se je avgusta lani podala na trekking po indijski Himalaji, najsevernejšem delu države, imenovanem Ladak, bolj znanem kot »Mali Tibet«. Cilj njihovega vzpona je bil 6.154 m visoki zasneženi Stok Kangri. Doživetja na poti, spanje v šotorih na 4.000 metrih, spopadanje z aklimatizacijo in mrazom, nepričakovanimi vremenskimi spremembami in prečenje 5.000-metrskih prelazov je začnila z osebno zmago – vzponom na šesttiso-

čak Stok Kangri. Obiskovalcem je predstavila epski spust s kolesi po serpentinasti cesti s 5.400 m visokega prelaza Kardung do glavnega mesta Leh na 3.500 m. Predavanje se je zaključilo »s sprehodom« po New Delhiju.

V drugem delu večera je sledil kot vedno nočni pohod na Nanos ob polni luni. Ščip je tokrat nastopil tri dni po pohodu, vendar je bilo nebo jasno in vidljivost idealna. Tradicionalni pohodi so v petek, do šest dni pred polno luno ali na dan polne lune, od septembra do maja. Ob takih pogojih pohodniki redkokdaj potrebujejo dodatne lučke. Vzpon se izvede ne glede na vremenske

razmere, predviden čas vzpona je največ 90 minut. Po krajšem postanku v Vojkovi koči na Nanosu sledi spust do izhodiščne točke; tam si udeleženci privoščijo kozarček kuhanega vina v Baru Nanos. Prvi organizirani pohodi s predhodnimi raznolikimi predavanji in z likovno-fotografskimi razstavami so se začeli pred desetimi leti, in do sedaj se jih je zvrstilo že 110. Nočnega vzpona se udeležuje med 25 in 30 pohodnikov, zadnjega se je zaradi znanih razmer udeležilo osem. Za izvedbo in koordinacijo dogodkov skrbi vsa leta **Dušan Pavlica**.

Besedilo: Marino Samsa; fotografija: Tomaž Penko.

Organizatorji nočnega pohoda na Nanos in potopisnega predavanja v Razdrtem so v začetku marca še uspeli obdržati tradicijo mesečnih srečanj.

Dan D: 7. marec

Končno smo novomeško zasedbo Dan D dočakali tudi v Postojni. Na predvečer dneva žena je koronavirus že omejil javne prireditve na največ petsto obiskovalcev, zato se je zdelo, da je intimno naravnani koncert Tiho v postojnskem kulturnem domu skrbno načrtovan antivirusni dogodek.

Novomeška skupina Dan D si je na skoraj četrto stoletja dolgi glasbeni poti pridobila širok krog zvestega občinstva in se trdno zasedla med najbolj prepoznavne slovenske rock skupine. Njeni hiti, kot so Ko hodiš nad oblaki, Čas, Voda, Pozitivne misli, Plešeš ..., so za mnoge poslušalce brezčasni. Dandevci vedno znova presenečajo s samosvojim glasbenim izrazom in z raznolikim glasbenim opusom. Rockerji, ki pod odrom navdušujejo večtisočglavo množico (kot na primer v lanskem maju v ljubljanskih Križankah), lahko z minimalistično akustično preobleko skladb zapljujejo tudi v mirne vode.

V oktobru in novembru 2012 so na turneji Tiho izvedli sedemnajst klubskih koncertov po različnih koncih Slovenije. Spomnim se izjemnega vzdušja na njihovem koncertu v Hiši kulture v Šmartnem v Goriških Brdih. Zagotovo smo vsi ljubitelji glasbe dandevcev mnenja, da je bil ta projekt eden njihovih glasbenih presežkov. Poseben pa je bil tudi zaradi vezi, ki so jih na intimno zasnovanih koncertih ustvarjali z občinstvom. "Turneja Tiho nas je ponovno zblížala, ločnica med nami in vami se je zabrisala," so takrat zapisali na svoji spletni strani. V letu 2012 so Po-

Dan D tudi z odštekanimi glasbili zveni presežno.

stojno žal zaobšli. Verjetno zato, ker so izbirali klube, ki sprejmejo največ 200 ljudi. Toda po dobrih sedmih letih se je vse postavilo na svoje mesto. Čeprav so dogovori za nastop potekali že nekaj časa, se je zdelo, da so prišli dandevci v postojnski kulturni dom takrat, ko so njihovi zvesti poslušalci potrebovali glasbeni antivirus. **Tomislav Jovanović - Tokac, Dušan Obradnovič - Obra, Marko Turk - Tučo, Nikola Sekulović in Boštjan Grubar** so nadoknadili vse in zadovoljno občinstvo jih kar ne bi izpustilo z odra.

Katja Jordan, vodja Kulturnega doma Postojna, je imela pri načrtovanju datuma koncerta v mislih praznik dneva žena. Tokrat ga je v precejšnji meri zasenčil koronavirus, a Tokac vendarle ni pozabil na voščilo vsem ženskam: »Rože so za 8. marec OK, ampak mi vam želimo pošteno plačilo za vse delo, ki ga opravljate.«

Akustične preobleke znanih skladb, ki so jih izvedli na milo rečeno nekonvencionalnih glasbilih,

kot so ribežen, steklenice, kuhalnica, zvončki, bisernica, ukulele, bariton ..., so izzvenele pristno, čisto in sveže. Besedila nekaterih skladb, na primer Pozitivne misli, so dobila ta večer globlji pomen. Koncert je izzvenel Tiho, a močno. No, tudi zabavno, na primer ob spodbudnem preganjanju koronavirusa, še zlasti pa ob Obrovem solo vložku na baritonu, ki je nasmejal celo dvorano. Verjamem, da je tudi dandevcem zlezlo navdušeno občinstvo pod kožo in jih bomo v Postojni še kdaj slišali v živo.

Do naslednjega koncerta v živo bomo večkrat poslušali glasbo z njihovih ploščkov, zagotovo jih ujamemo tudi na radijskih frekvencah. Morda nam v dneh, ko smo bolj ali manj priklenjeni med štiri stene, tudi televizija postreže s kakšnim posnetkom njihovega koncerta ali ponovitvijo serije Jezero, ki v uvodni špici prinaša skladbo skupine Dan D Ona sanja.

Besedilo: Ester Fidel; fotografija: Valter Leban.

Pobuda Plačaj z verzom ob epidemiji na splet

21. marec je svetovni dan poezije in dan za akcijo *Plačaj z verzom*. Minula leta so se pobudi pridružile tudi postojnske kavarne. Kljub zaprtim lokalom pa to ni ustavilo letošnje akcije, organizatorji so jo le predrugačili. Ta se je namreč prelevila v spletno pesniško pobudo.

Da bi spodbujali branje, pisanje, založništvo in počevanje poezije po vsem svetu, je UNESCO pred 21-imi leti razglasil 21. marec za svetovni dan poezije. Ob tem dnevu poteka s podporo dunajske pražarne kave Julius Meini že nekaj let akcija Plačaj z verzom. Preprosti zamisli, ko lahko en dan v letu namesto z denarjem plačamo kavo ali čaj v kavarni kar z napisanim avtorskim verzom, se

je lansko leto pridružila **Mlečna kavarnica**. Letos je napovedal sodelovanje **postojnski Bar Bor**. A izbruh koronavirusa je akcijo v tradicionalni obliki na žalost preprečil, zato se je preselila na splet.

Organizatorji so pripravili pobudo za instapoezijo. K natečaju so povabili vse polnoletne uporabnike družabnega omrežja Instagram, da objavi avtorskega verza na svojem profilu dodajo ključnika #placajzverzom in #natecaj2020. Na koncu nameravajo izbrati deset ustvarjalcev, katerih verzi bodo objavljeni v posebni zbirki. Avtorji se lahko nadejajo tudi denarne nagrade v vrednosti 150 evrov. Zaradi razglasitve epidemije so organizatorji razširili pesniško pobudo še na Facebook in jo podaljšali prav do 21. marca.

Tradicija sedenja v kavarnah ob opojni skodelici tople kave se je vsaj za kratek čas preselila v udo-

bje našega doma. To pa ne pomeni, da se s tem ne more preseliti še naša ustvarjalnost. Prepričani smo, da so se spletnemu pesniškemu ustvarjanju pridružili tudi nekateri občanke in občani Postojne. Če kdaj, lahko zdaj pokažemo moč besed, bodisi kot prikaz duha časa bodisi z nekaj verzom, ki nas v težkih dnevih bodrijo. Razglasite zmagovalcev bo 6. aprila; v komisiji je med drugimi tudi znani prekmurski pesnik Feri Lainšček.

Jaka Zalar

Primorska poje prehitela virus

Koronavirus je začasno zaustavil 51. revijo pevskih zborov Primorska poje. Še preden pa so se razmere zaostrele, so primorski pevski zbori le nastopili v Kulturnem domu Postojna. Za izvedbo koncerta so s skupnimi močmi poskrbeli v postojnski območni izpostavi Javnega skladba Republike Slovenije za kulturne dejavnosti in Zvezi pevskih zborov Primorske. Popoldanski dogodek je na prvi marčevski dan povezovala Silva Bajc.

Ko je Janja Konestabo lani kot prva ženska v polstoletni zgodovini Zveze pevskih zborov Primorske sedla na položaj predsednice Zveze, si niti ni predstavljala, kako zahteven mandat je pred njo. Tudi revija zborov Primorska poje je zaradi grožnje koronavirusa odpovedala več nastopov. A predsednica ne bo vrгла puške v koruzo, saj pravi »tako se začne, to so izzivi.« Njeni cilji o čezmejnem povezovanju zborov so za ta čas nekoliko težje uresničljivi. Odpadle nastope bodo skušali nadomestiti; za zdaj se še dogovarjajo o možnih datumih, ki jih bodo prilagodili danim razmeram.

Vendarle pa so izvedli uvod v revijo pevskih zborov; ta se je začela 28. februarja v vili Vipolže. V nedeljo, 1. marca so zbori nastopili tudi v postojnskem kulturnem domu. Prav tistega dne je minilo natanko 50 let od krstnega večera prve revije. Na odru so se zvrstili **Mešani pevski zbor Društva upokojencev Cerkno**, **Moški pevski zbor Anton Klančič Miran**, **Moški pevski zbor Dornberk**

in **Lovski pevski zbor Zlatorog iz Vipave**. Dogodek je zaključil vipavski **Komorni zbor Ipavska** – »zbor na visoko kakovostnem nivoju«, kot ga je opisala povezovalka dogodka **Silva Bajc**. Na programu sta bila napovedana še puljski Mešani pevski zbor Encijan in Ženski pevski zbor Justin Kogoj Dolenja Trebuša, a sta postojnsko postajo zaradi bolezni izpustila. Koncert si je ogledal član upravnega odbora Zveze pevskih zborov Primorske **Janez Mizgur**. »Obisk je bil – v nasprotju s pričakovanji – večji kot pretekla leta,« je zadovoljno dodala Bajčeva.

Letošnja 51. revija Primorska poje obeležuje sicer več pomembnih obletnic: 100-letnico požiga tržaškega Narodnega doma, 90-letnico poboja bazoviških junakov in 140-letnico rojstva skladatelja Stanke Premrla (ta je uglasil našo državno himno). Nadomestni datumi odpadlih koncertov bodo sporočeni naknadno.

Jaka Zalar

V MCP-ju razstava Likovne šole STIL

V prostorih Mladinskega centra Postojna so še do aprila na ogled likovna dela mladih ustvarjalcev, nastala na delavnici v letošnjem šolskem letu. Odprtje razstave je potekalo 9. marca.

Odprtje razstave sta z glasbenim nastopom popestrili Veronika Dujmović in Karin Antunović.

Papirnica Stil že dobrih dvajset let organizira likovno izobraževanje za odrasle. V uvodnih besedah je promotorka dolgoletnega projekta **Andreja Inocente** ponudila razlago, zakaj so se tokrat odločili razstaviti dela mladincev starostne skupine od osmega do trinajstega leta. Otroci, ki so se prvotno udeleževali tečajev skupaj s starši tečajniki, so s svojo sproščeno in spontano ustvarjalnostjo presegle pričakovanja, da si izdelane barvne projekcije zaslužijo ogled širše javnosti. O pomembnosti likovnega ustvarjanja z usmerjenim spoznavanjem različnih tehnik in pristopov

v zgodnjih letih je dodatno spregovoril **dipl. slikar Žiga Bratoš**. S svojim andragoškim in pedagoškim znanjem že leta pomaga tečajnikom Likovne šole Stil.

Dogodek je popestril duo violin Glasbene šole Postojna. **Veronika Dujmović in Karin Antunović** sta izvedli Šostakovičev Preludij in irsko ljudsko skladbo. Njuna mentorica je **Marinka Kukec Jurič**. Žive, otroško igrivo nabarvane in slikovito okvirjene slike vsekakor spadajo v ambient Mladinskega centra Postojna.

Besedilo in fotografija: Marino Samsa

ŠPORT

SMUČANJE

Po zimski, ki zimskim športom ni bila naklonjena, so ukrepi, povezani s preprečevanjem širjenja korona virusa, postavili piko tudi na smučarsko tekmovalno sezono. Vse preostale načrtovane tekme so bile namreč odpovedane.

Pokal Notranjsko-primorske regije se je končal po štirih tekmah (od predvidenih šestih), Primorski pokal pa po dveh (od predvidenih treh). Prav tako so bile zadnje tekme za Pokal Nordica Dobermann na državni ravni izpeljane prvi konec tedna v marcu. V tem tekmovanju je delež odpovedanih tekem v celi sezoni še večji.

Za povzetek sezone in rezultate v skupnih seštevkih bo čas kasneje, saj so moči zdaj usmerjene na druga področja. Skupne rezultate razglasijo običajno na srečanjih tekmovalcev, trenerjev in staršev iz vseh klubov posameznega sklopa

Smučarji SK Markin se bodo z veseljem spominjali tekme Primorskega pokala v Forni di Sopra, saj so osvojili vrsto pokalov.

tekmovanj. To bo ob upoštevanju dejstva, da so zaradi pomanjkanja snega tudi nekatere izpeljane tekme potekale v zelo zahtevnih pogojih, priložnost za premislek, kako v bodoče organizirati treninge in tekmovanja, da bo smučanje še na-

prej mogoče približati otrokom, skrbeti za podmladek in nadaljevati več kot petdesetletno tradicijo organiziranega smučanja na Postojnskem.

Besedilo: Barbara Žitko; fotografija: arhiv kluba.

Kegljavke Proteusa so osvojile naslov ekipnih prvakinj Slovenije.

KEGLJANJE

Na kegljiščih v Cerknici, Pivki, Slovenj Gradcu, Hrastniku in Ljubljani (Bežigrad) je potekalo letošnje mladinsko državno prvenstvo tako v posamični konkurenci kot v kombinaciji. V KK Proteus Postojna so spet posegli po naslovu državnega prvaka, saj je Amanda Zalar (558 podrtih kegljev) v posamični konkurenci slavila med mladinkami.

10. mesto je pripadlo **Maruški Ogrizek** (522). Med mladinci je **Žiga Požar** (560) osvojil 9. mesto, **Tine Vidmar** in **Nejc Požun** sta pristala v spodnji polovici lestvice najboljših. V kombinaciji je Žiga Požar (1764) osvojil sedmo mesto, deseti je bil Nejc Požun (1728), Tine Vidmar, Matevž Vilhar in Anže Cej so bili uvrščeni bolj v ozadju. Pri mladinkah je **Amanda Zalar** (1626) osvojila osmo mesto.

Tudi Kegljaška zveza Slovenije je v skladu s priporočilom OKS do nadaljnjega odpovedala vsa tekmovanja v svojem okrilju. Mednarodna Kegljaška zveza pa je zaradi pandemije novega koronavirusa predstavila tako svetovno prvenstvo kot zaključni spomladanski turnir Evropske lige na veliko poznejša termina.

Dva kroga pred koncem je bilo tako prekinjeno tudi ekipno državno prvenstvo, v katerem so odigrali 16 krogov. V zadnji domači tekmi so kegljači s 6 : 2 ugnali Ograjco (Ljubljana). Če bi na koncu ostal sedanjí vrstni red, bi Postojnčani (24 točk) osvojili v naši najkakovostnejši ligi

nepričakovano visoko tretje mesto. Na prvem mestu bi bila Konstruktor (Maribor) in Calcit (Kamnik), oba s po 28 točkami.

Velik uspeh, že kar zgodovinski pa so dosegle kegljavke Proteusa, saj so v zadnji domači tekmi s 7 : 1 ugnale Miklavž in dva kroga pred koncem tekmovanja v 1. A ženski ligi že (prvič) osvojile naslov ekipnih prvakinj Slovenije.

Trenutni vrstni red sezone 2019/20 – zapisala se bo v klubski in postojnski kegljaški anale – je naslednji: 1. Proteus Postojna (21 točk), 2. Miklavž (Miklavž na Dravskem polju) (18 točk) in 3. Calcit Kamnik (16 točk).

Besedilo: Brane Fatur; fotografija: arhiv kluba.

KOŠARKA

Postojnčani so odigrali pred izbruhom novega virusa in zaustavitvijo vseh košarkarskih tekmovanj dve tekmi. Na gostovanju v Portorožu so izgubili (74 : 66), nato pa jih je na domačem terenu presenetilo še moštvo Ljubljane (70 : 79).

Vsa tekmovanja pod okriljem Košarkarske zveze Slovenija so se zaključila predčasno, saj je ta na izvršnem odboru (potekal je 18. in 19. marca) sprejela sklep o predčasnem zaključku tekmovanj. Postojnčani tako ostajajo v 2. skl tudi naslednjo sezono.

KK Orli je svojo krstno sezono v 4. skl že zaključil.

Obstali so v četrtfinalu; v skupnem rezultatu dveh tekem so bili boljši košarkarji Vrtine Palir-Prebold 2014. Domačo tekmo so Orli izgubili (76 : 96), nato pa so v gosteh kot prva ekipa porazili še neporažene košarkarje Prebolda (82 : 86). S prvo sezono so Orli lahko zadovoljni, že v naslednji pa bodo lahko storili še korak dlje.

Boštjan Blaško

BALINANJE

Zaradi naraščajočega števila okuženih s koronavirusom in skrbi za zdravje tako tekmovalcev in tekmovalk kot sodnikov in ljubiteljev balinarja je tekmovalna komisija pri Balinarski zvezi Slovenije v dogovoru z vodstvom zveze sprejela sklep, da se vsa tekmovanja pod okriljem BZS v vseh starostnih kategorijah do nadaljnjega prekinijo. To velja tudi za tekmovanja v posameznih območnih zvezah, torej tudi v OBZ Postojna.

Tekmovanje v Super balinarski ligi, v kateri nastopa tudi BK Postojna, je tako po 16. odigranih krogih (dva kroga pred koncem rednega dela) prekinjeno. Če se ekipno državno prvenstvo ne nadaljuje, bi Postojnčani pristali med dvanajstimi ekipami na sedmem mestu.

Brane Fatur

NOGOMET

Vsa tekmovanja mladinskih kategorij na področju Medobčinske nogometne zveze Koper zveze (od U-19 do U-9), v katerih tekmuje tudi NK Proteus Postojna, se zaradi preventivne zaščite mladih igralcev oziroma otrok začasno prekinjena. Prav tako se začasno nepreklicno prekinje tekmovanje v članski Enotni primorski nogometni ligi.

V tej odlično nastopa z močno prenovljeno postavo tudi **FC Postojna**. Njegovi igralci so drugi marčevski konec tedna že odigrali štiri tekme v prvem spomladanskem oziroma v nepopolnem 11. krogu. Postojnčani so bili prosti, saj je po jesenskem delu prenehala

tekmovati ekipa Portorož Piran, vsi njihovi rezultati pa se brišejo. Trenutno vodi v ligi prav FC Postojna s 27 točkami, na drugem mestu je Jadran Hrpelje Kozina (23 točk). V spomladanskem delu prvenstva bo Postojnčane vodil izkušeni strateg **Ljubo Modrijan**; ta je v dosedanjí trenerski karieri že vodil številne nogometne klube.

Tekmovanje v ligah MNZ Koper naj bi vse ekipe nadaljevale predvidoma 28. marca, o čemer pa vodstva klubov močno dvomijo. Nogometna zveza Slovenije je namreč do konca marca odpovedala zaradi pandemije novega koronavirusa prav vse tekme, ki spadajo pod njeno okrilje, tudi vse štiri (marčevske in aprilске) mednarodne pri nas. Evropska UEFA pa je na zelo oddaljen termin že preložila tako člansko EP kot EP do 21 let.

Brane Fatur

ŠAH

Najboljša športnica Postojne in šahistka z nazivom mednarodne mojstrice Ivana Hreščak je pričela tudi letošnje leto z zavidljivimi rezultati. V februarju je osvojila v Murski Soboti na posamičnem članskem državnem prvenstvu v pospešenem času (kar ni njena specialnost) drugo mesto.

Podobno kot v minulem letu, ko je blestela na mednarodnem šahovskem turnirju na Reki, je tudi letos v začetku marca nastopila na močnem turnirju Cvijet Mediterana. V močni mednarodni konkurenci devetih šahistk – treh Rusin, Ukrajinke, dveh Slovenk in štirih Hrvat, je osvojila četrto mesto. Zmagala je Rusinja Dinara Doržijeva (osvojila je sedem točk), Postojnčanka je pristala pri petih (tri zmage in štiri remiji).

Z uvrstitvijo je bila zadovoljna, saj si je od vseh nastopajočih najbolj popravila tako imenovane rating točke. Gost odmevnega turnirja je bil tudi nekdanji svetovni šahovski prvak Anatolij Karpov.

Brane Fatur

V turizmu so ljudje na prvem mestu!

Svetovna turistična organizacija poziva k solidarnosti: ostanimo doma danes, da bomo lahko potovali jutri!

Izbruh Koronavirusa COVID-19 predstavlja za turistični sektor velik in razvijajoč se izziv. Svetovna turistična organizacija (UNWTO) je okrepila sodelovanje s Svetovno zdravstveno organizacijo (WHO), da bi še naprej spodbujali usklajen odziv na COVID-19.

UNWTO tako poziva turistični sektor in potnike, naj se s tem izzivom spoprimejo z zanesljivo presojo in ukrepi. Turizem je trenutno eden najbolj prizadetih sektorjev, in UNWTO je že popravil svojo napoved za leto 2020 glede mednarodnih (turističnih) prihodov in prejemkov, čeprav poudarjajo, da je o posledicah izpada še zelo preuranjeno govoriti.

Turistični sektor je eden najbolj prizadetih, saj izbruh virusa vpliva tako na ponudbo kot povpraševanje. UNWTO upošteva kot referenčno merilo za prvotno oceno scenarij SARS iz leta 2003, ko je bila Kitajska sedma največja sila gospodarstva na svetu in je predstavljala 4 % svetovnega BDP. Danes je druga največja in predstavlja 16 % svetovnega gospodarstva. Leta 2003 je Kitajska predstavljala 3 % celotne porabe za mednarodni turizem, danes predstavlja 20 %.

Do zdaj naj bi bila najbolj prizadeta Azija in Pacifik (zmanjšanje mednarodnih prihodov turistov ocenjujejo z 9 % na 12 %). Ocene za druge svetovne regije so trenutno glede na hitro razvijajoče se razmere prezgodnje.

V naši destinaciji občutijo posledice obrtniki in podjetniki, ki sodelujejo s Kitajsko oz. z azijskim trgom; huje prizadeti bodo tudi zaradi upada italijanskih gostov, saj je sosednja Italija s približno 600.000 gosti med največjimi turističnimi trgi za Slovenijo in posledično našo destinacijo. Trenutno beležimo dnevno odpovedi za velikonočne praznike (letos so sredi aprila), rezervacije za poletno sezono pa so redke. Odpovedani so bili številni sejmi, prireditve in festivali. Vrstijo se odpovedi letov na destinacije, ladje za križarjenje so svoja potovanja prilagodile ali odpovedale.

V ta namen bosta Slovenska turistična organizacija (STO) in turistično gospodarstvo okrepila promocijo na bližnjih trgih, kajti predvidevajo, da bodo letos tako imenovani »potniki na dolge razdalje« hitro preusmerili poletne počitnice na destinacije v sredo-

Upamo, da se bodo razmere kmalu umirile in bomo lahko izkoristili nove priložnosti v turizmu.

zemskem območju, kot so Grčija, Španija ali Hrvaška. Promocijske aktivnosti slovenskih destinacij in turističnih podjetij bo podprla STO na izbranih trgih tudi z razpisi za sofinanciranje, pri čemer želijo preučiti še možnost sofinanciranja s sredstvi EU.

Pričakuje se, da bodo še posebej prizadeta mala in srednja podjetja (ta predstavljajo približno 80 % turističnega sektorja). To bi lahko vplivalo na milijone sredstev za preživetje po vsem svetu, vključno z ranljivimi skupnostmi, ki se zanašajo na turizem kot na gonilo spodbude za svoj razvoj in gospodarsko vključenost.

UNWTO je objavila tudi sporočilo za javnost, v katerem navaja, da so politične in finančne zaveze ključne za to, da turizem lahko pripelje do večjega gospodarskega in družbenega okrevanja. Poleg tega sta tako UNWTO kot agencija ZN – odgovorna za turizem in trajnostni razvoj – pripravljena zagotoviti smernice in podporo ukrepom za oživitve zasebnega in javnega turističnega sektorja, vključno z organizatorji turističnih prireditev in sejmov.

Evropa je danes ena država – brez meja, ko gre za sprejetje zdravstvenih ukrepov. Pričakovane hude posledice za turistično panogo potrjuje tudi dejstvo, da je Evropska komisija ustanovila za odziv na koronavirus skupino, ki jo sestavljajo komisarji za promet, meje, zdravje in predvsem gospodarstvo, prvič tudi z jasno navedbo turističnega sektorja.

Turizem je sicer ranljiv sektor, vendar je tudi eden od motorjev gospodarstva, saj se običajno odzove najprej in si – če se dobro obnese – hitreje opomore. Učinki pa so odvisni od trajanja

krize. Prva spremenljivka je pravzaprav čas: turizem je industrija jutrišnjega časa in čas v letu, v katerem smo se znašli, je čas, ko se sklepajo posli za zimsko ali naslednjo sezono. Tako pa imamo pred vrati velikonočne praznike. Ti predstavljajo za turistične delavce začetek turistične sezone, a se rezervacije, sklenjene v preteklem letu, žal odpovedujejo.

Kaj bi bilo koristno storiti za turistični sektor v trenutkih, kot so zdajšnji?

Če razmišljamo o prihodnosti in drugih nujnih primerih, je pomembno upoštevati cilje za trajnostni razvoj, ki jih je predlagal OZN za obdobje 2020–2030. Turizem mora še naprej predstavljati velik gospodarski vzvod za Evropo, Slovenijo in za vse države, ki so vpletene v epidemijo. Za nekatere države je lahko tudi ključni sektor pri gospodarskem okrevanju.

Dogodki te razsežnosti nas spodbujajo k boljšemu načrtovanju celotnega turističnega sistema, naravnanega bolj trajnostno. V naši destinaciji bomo svoje promocijske aktivnosti usmerili na domači trg in bližnje sosednje države s ponudbo pohodniških in kolesarskih poti, obiskov naravnih in kulturnih znamenitosti ter športnih in kulturnih prireditev, ne nazadnje tudi z gastronomsko.

Upamo lahko le, da nas bo ta izkušnja naučila, kako dosledni moramo biti pri upravljanju pretokov v količini in kakovosti.

Ostanimo zdravi in odgovorni!

Besedilo: Ekipa OE Turizem; fotografija: Tomaž Penko.

Javno podjetje Kovod Postojna
Vodovod, kanalizacija, d.o.o., Postojna

POROČILO O SKLADNOSTI PITNE VODE V LETU 2019 ZA VODOVODNA SISTEMA POSTOJNA-PIVKA IN SUHORJE

v upravljanju javnega podjetja KOVOD Postojna, vodovod, kanalizacija, d. o. o., Postojna)

Poročilo je pripravljeno v skladu s Pravilnikom o pitni vodi (Ur. l. 19/04, 35/04, 26/06, 92/06, 25/09, 74/15 in 51/17 – v nadaljevanju pravilnikom), ki v 34. členu določa, da mora upravljavec vodovodnega sistema najmanj enkrat letno obvestiti uporabnike o skladnosti pitne vode, ugotovljene v okviru notranjega nadzora.

Poročilo zajema dva vodovodna sistema, ki sta v upravljanju podjetja KOVOD Postojna, d. o. o. in zagotavljata oskrbo s pitno vodo na območju občin Postojna in Pivka:

- **1. Vodovodni sistem Postojna-Pivka z oskrbovalnima območjema: Osrednji del in Strane – Hruševje – Šmihel.**
- **2. Vodovodni sistem Suhorje (oskrbovalno območje Suhorje – vodni vir iz vodovodnega sistema Ilirska Bistrica).**

■ Vsa zajeta voda za oskrbo s pitno vodo je površinskega tipa ali z vplivom površja.

- **Tabela 1: Število uporabnikov in distribucija pitne vode (m³) za leto 2019 po oskrbovalnih območjih**

Ime oskrbovalnega območja	Število uporabnikov	Distribucija pitne vode (m ³ /leto)
Osrednji del	20.175	2.077.973
Strane–Hruševje–Šmihel	1.710	566.845
Suhorje	64	3.265
SKUPAJ	21.949	2.665.456

- **Tabela 2: Priprava pitne vode za leto 2019 po oskrbovalnih območjih**

Ime oskrbovalnega območja	Objekt za pripravo vode	Priprava pitne vode
Osrednji del	Vodarna Malni	Koagulacija, ultrafiltracija (UF), aktivno oglje – izjemoma, dezinfekcijsko sredstvo: UV in plinski klor
Strane–Hruševje–Šmihel	Vodarna Malni	Koagulacija, ultrafiltracija (UF), dezinfekcijsko sredstvo: UV in plinski klor
	Vodarna Korotan	Koagulacija, ultrafiltracija (UF), dezinfekcijsko sredstvo: Natrijev hipoklorit
	Črpališče Šmihel pod Nanosom	Brez obdelave, dezinfekcijsko sredstvo: Plinski klor
	Strane	Brez obdelave, dezinfekcijsko sredstvo: Natrijev hipoklorit
Suhorje	Vodarna Ilirska Bistrica	Mikrofiltracija, dezinfekcijsko sredstvo: plinski klor

Nadzor nad zdravstveno ustreznostjo pitne vode se izvaja z notranjim nadzorom pitne vode skladno z 10. členom pravilnika in državnim monitoringom pitne vode. Državni monitoring opravlja Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano (v nadaljevanju: NLZOH) in je vzpostavljen na podlagi zahtev pravilnika in karakteristik vodnih virov. Notranji nadzor se izvaja interno znotraj službe za zdravstveni nadzor in analize podjetja

Kovod Postojna d.o.o., in pogodbeno z NLZOH. Notranji nadzor je vzpostavljen na osnovah HACCP sistema, kateri omogoča prepoznavanje mikrobioloških, kemičnih in fizikalnih agensov, ki lahko predstavljajo potencialno nevarnost za zdravje ljudi.

- **Tabela 3: Državni monitoring pitne vode za leto 2019 po oskrbovalnih območjih**

Ime oskrbovalnega območja	(N) vseh vzorcev	(N) rednih vzorcev	(N) občasnih vzorcev	(N) neskladnih vzorcev
Osrednji del	29	26	3	3
Strane–Hruševje–Šmihel	5	4	1	1
Suhorje	2	2	0	0
SKUPAJ	36	32	4	4

Legenda: (N): število vzorcev; **Redni preskus:** pH vrednost, Električna prevodnost pri 20 °C, Preostali prosti klor, Vonj, Barva, Motnost, Amonij, Koliformne bakterije, Escherichia coli, Enterokoki, Clostridium perfringens (vključno s spori), Število kolonij pri 22°C in 37°C; **Občasni preskus:** Priloga 1, del B, Pravilnika o pitni vodi.

Obrazložitev tabele 3: V okviru državnega monitoringa pitne vode je bilo na VS Postojna – Pivka in VS Suhorje skupno opravljenih šestintrideset vzorčenj za mikrobiološke in fizikalno – kemijske preskuse. Pri izvajanju nadzora so bili neskladni štiri redni vzorci in sicer na oskrbovalnem območju osrednji del trije in na oskrbovalnem območju Strane-Hruševje-Šmihel eden. V dveh vzorcih je bilo neskladje ugotovljeno zaradi preseženega števila kolonij pri 37°C in 22°C, v enem zaradi preseženega števila kolonij pri 37°C in pri enem zaradi preseženega števila koliformnih bakterij. Vsi štiri vzorci so bili neskladni zaradi zastajanja vode v hišnem vodovodnem omrežju.

- **Tabela 4: Notranji nadzor surove vode za leto 2019 po oskrbovalnih območjih**

Ime oskrbovalnega območja		(N) vseh vzorcev	(N) MB	(N) Neskladni MB	(N) redna KEM	(N) neskladni redna KEM	(N) Občasna KEM	(N) neskladni občasna KEM
Osrednji del	Zajetje Malni	15	12	12	2	2	1	0
	Zajetje Korotan	24	12	12	12	9	1	0
Strane – Hruševje – Šmihel	Črpališče Šmihel pod Nanosom	3	3	0	0	0	0	0
	Strane	7	7	0	0	0	0	0
SKUPAJ		49	34	24	14	11	2	0

Legenda: (N): število vzorcev; **občasna MB:** Koliformne bakterije, *Escherichia coli*, *Enterokoki*, *Clostridium perfringens* (vključno s sporami), Število kolonij pri 22°C in 37°C; **redna KEM:** pH vrednost, Električna prevodnost pri 20 °C, Preostali prosti klor, Vonj, Barva, Motnost, Amonij, Nitrit, Oksidativnost in/ali TOC, Aluminij; **občasna KEM:** Priloga 1, del B, Pravilnika o pitni vodi.

Obrazložitev tabele 4: V surovi vodi je bilo v sklopu notranjega nadzora opravljenih devetinštirideset vzorčenj. Od tega štiriinštirideset na mikrobiološke parametre, vključno s kriptosporidiji in paraziti iz rodu *Giardie*, štiriinštirideset na redne fizikalno – kemijske parametre in dve vzorčenji na občasne fizikalno-kemijske parametre v obsegu, ki jih predpisuje Pravilnik pitne vode Priloga 1, del B z dodanimi parametri in sicer mineralna olja, cink, talij, kobalt, molibden in klorat. Mikrobiološko neskladnih vzorcev je bilo skupaj štiriindvajset in sicer na vodnem zajetju Malni in vodnem zajetju Korotan. Fizikalno – kemijskih neskladnih vzorcev je bilo skupaj enajst, prav tako na vodnem zajetju Malni in vodnem zajetju Korotan.

Malni: Surova voda iz zajetja Malni je mikrobiološko stalno obremenjena, kar je razvidno iz tabele 4. V vodi so vedno prisotne bakterije fekalnega onesnaženja *Escherichia coli*, enterokoki kot tudi koliformne bakterije, število kolonij pri 22°C in 37°C ter *Clostridium perfringens* (vključno s sporami). *Clostridium perfringens* nakazuje na prisotnosti parazitov v vodi. Prisotnosti kriptosporidijev in parazitov iz rodu *Giardie* se z rednim letnim vzorčenjem surove vode ni ugotavljajo. Kemijsko surova voda iz zajetja Malni ni obremenjena. Neskladnost se beleži le pod indikatorske parametre in sicer motnost kot posledica obilnega deževja.

Korotan: Surova voda iz zajetja Korotan je mikrobiološko stalno obremenjena, kar je razvidno iz tabele 4. V vodi so vedno prisotne bakterije fekalnega onesnaženja *Escherichia coli*, enterokoki kot tudi koliformne bakterije, število kolonij pri 22°C in 37°C ter *Clostridium perfringens* (vključno s sporami). Znotraj rednega letnega vzorčenja pitne vode se prisotnosti kriptosporidijev in parazitov iz rodu *Giardie* v surovi vodi ni ugotavljajo. Fizikalno - kemijsko je surova voda iz zajetja Korotan občasno ob izdatnem dežju in intenzivnem spiranju površja obremenjena z višjimi vrednostmi aluminija in motnosti.

Črpališče Šmihel pod Nanosom in Strane: Surova voda obeh vodnih virov je tako mikrobiološko kot tudi fizikalno-kemijsko neobremenjena in zelo stabilna ne glede na vremenske spremembe, kar je razvidno iz tabele 4.

■ **Tabela 5: Notranji nadzor pitne vode za leto 2019 po pripravi za posamezno oskrbovalno območje**

Ime oskrbovalnega območja		(N) vseh vzorcev	(N) občasna MB	(N) neskladni občasna MB	(N) paraziti	(N) neskladni paraziti	(N) redna KEM	(N) neskladni redna KEM
Osrednji del	Vodarna Malni	24	12	0	1	0	12	0
	Zajetje Korotan	24	12	0	1	0	12	0
Strane – Hruševje – Šmihel	Črpališče Šmihel pod Nanosom	6	3	0	0	0	3	0
	Strane	18	9	0	0	0	9	0
SKUPAJ		72	36	0	1	0	36	0

Legenda: glej legendo Tabela 4.

Obrazložitev tabele 5: V okviru notranjega nadzora je bilo skupaj opravljenih dvainsedemdeset vzorčenj na mikrobiološke in fizikalno-kemijske parametre po pripravi pitne vode v objektih navedenih v tabeli 5. Od tega je bilo odvzetih sedemintrideset vzorcev na mikrobiološko preskušanje, šestinštirideset na redno fizikalno – kemijsko preskušanje. Vsi odvzeti vzorci pitne vode so bili skladni s pravilnikom.

■ **Tabela 6: Notranji nadzor pitne vode za leto 2019 po oskrbovalnih območjih na omrežju in pri uporabniku**

Ime oskrbovalnega območja (OO)	(N) vseh vzorcev	(N) občasna MB	(N) neskladni občasna MB	(N) redna KEM	(N) neskladni redna KEM
Osrednji del	151	110	13	41	0
Strane – Hruševje – Šmihel	24	14	1	9	0
Suhorje	14	7	0	7	0
SKUPAJ	189	131	14	57	0

Legenda: glej legendo Tabela 4.

Obrazložitev tabele 6: V okviru notranjega nadzora pitne vode je bilo opravljenih na vodovodnem sistemu Postojna – Pivka in Suhorje na omrežju in pri uporabniku skupaj sto devetinosemdeset vzorčenj na mikrobiološke in fizikalno-kemijske parametre. Na oskrbovalnem območju Osrednji del je bilo od vseh sto enainpetdeset vzorcev trinajst mikrobiološko neskladnih. Od tega jih je bilo devet neskladnih zaradi prisotnosti koliformnih bakterij, eden vzorec zaradi prisotnosti koliformnih bakterij in enterokokov in trije vzorci zaradi preseženega števila kolonij na 37°C. Sedem neskladnih vzorcev je bilo odvzetih na vodovodnem omrežju naselja Šmihel pri Pivki, Nadanjega Sela in Male Pristave, trije v naselju Buje, dva v naselju Šilentabor in eden v naselju Lohača. Vzrok mikrobiološke neskladnosti vzorcev pitne vode v Bujah, Šilentabru in Lohači je zastajanje in segrevanje vode tako v javnem kot tudi hišnem vodovodnem omrežju. V Nadanjem Selu, Šmihelu Pri Pivki in Mali Pristavi pa je bil vzrok neskladnosti vzorcev pitne vode, vdor nečistoč v rezervoar Ndanje Selo. Na oskrbovalnem območju Strane-Hruševje-Šmihel je bilo od vseh štiriindvajset odvzetih vzorcev neskladen le eden in sicer zaradi preseženega števila kolonij na 37°C v naselju Šmihel pod Nanosom. Vzrok ugotovljene neskladnosti je bilo zastajanje vode v hišnem vodovodnem omrežju. Na oskrbovalnem območju Suhorje ni bilo neskladnih vzorcev.

V letu 2019 sta bila na vodovodnem sistemu Postojna – Pivka uvedena dva ukrepa omejitve uporabe pitne vode v trajanju petnajst dni. Od tega enajst dni v marcu in štiri dni v avgustu. Oba ukrepa sta bila izdana zaradi izpada delovanja dezinfekcije pitne vode v Črpališču Šmihel pod Nanosom in Stranah. Na vodovodnem sistemu Suhorje je bilo uvedenih šest omejitev uporabe pitne vode skupaj sto dvanajst dni. V mesecu februarju šestindvajset dni, maju deset dni, juniju dvajset dni, oktobru devet dni, novembru in decembru sedeminštirideset dni. Vseh šest omejitev se je izvajalo kot ukrep prekuhanj pitne vode zaradi presežene motnosti po pripravi na vodarni Ilirska Bistrica, ki je v upravljanju JP Komunala Ilirska Bistrica, d.o.o.

Vse dodatne informacije lahko dobite na spletni strani www.kovodpostojna.si, na sedežu podjetja (tel. 05 700 07 80) in po elektronski pošti: info@kovodpostojna.si.

Postojna, marec 2020

Irena Sušelj Šajn,
Vodja službe za zdravstveni nadzor in analize

David Penko, Direktor

KOVOD
Jeršice 3, 6230 Postojna

POGREBNA DEJAVNOST KSP d.d. SEŽANA TUDI V POSTOJNI

Minevanje, smrt in spominjanje so teme, o katerih ljudje ne radi razmišljamo ali govorimo, žal pa doletijo vsakogar in vsakdo, ne glede na medčloveške razlike, ob tem čuti enako. Čuti izgubo, bolečino, žalost in potrebo, da v najtežjih trenutkih ne bi bil sam. Zlasti zato, ker se je v času najhujše resnice, običajno najbolj prizadetim, potrebno soočiti še s težavnim dejstvom organizacije in izvedbe ritualne pogrebne slovesnosti.

Ravno zato, ker Komunalno stanovanjsko podjetje d.d., Sežana v okviru dolgoletnega izvajanja pogrebne dejavnosti docela razume in obravnava smrt, pri izpolnjevanju tega poslanstva stremi prav k lajšanju težkega položaja, v katerega so svojci ob izgubi bližnjega ujeti. Njegova pogrebno-pokopališka dejavnost zato že od samega začetka skuša vestno izpolnjevati svojo dolžnost, ki vključuje dovršeno organizacijo in izvedbo zadnjega slovesa, predvsem pa neguje brezpogojno predanost, ki sloni

na spoštovanju pokojnika in njegovih svojcev.

S tem poslanstvom se je podjetje odločilo svojo pogrebno dejavnost izvajati tudi na območju Postojne in Pivke, zato je prostore pogrebne dejavnosti odprlo tudi v Postojni, na Kosovelovi ulici 1, kjer se obenem nahaja tudi cvetličarna podjetja. S tem namenom podjetje zagotavlja 24-urno dosegljivost na telefonski številki 065 555 750.

V zasledovanju temeljnih ciljev pogrebne službe, ki sloni na razumevanju bremen težkih trenutkov, spoštljiva in strokovno podkrovana ekipa podjetja, nudi z nasveti in priporočili ter ob upoštevanju želja svojcev, celostno organizacijo in izvedbo pogrebni storitev. Te vključujejo prevzem in prevoz pokojnika - tudi mednarodni prevoz, ureditev vse potrebne dokumentacije za pogrebno slovesnost, pripravo pokojnika za zadnje slovo ali celovito pripravo za upepelitev, pomoč pri izboru opreme v lastnem razstavnem prostoru, pomoč pri izboru cvetja v lastni cvetličarni, pripravo grobnega polja, organizacijo in profesionalno izvedbo protokola žalne slovesnosti, vključno z glasbeno spremljavo, pripravo žalnega govora ter drugih želenih storitev).

S svojo predanostjo, posluhom, znanjem ter dolgoletnimi izkušnjami smo z zagotavljanjem 24-urne dosegljivosti na tel. št. 065 555 750 razpoložljivi zato, da pomagamo v najtežjih trenutkih.

Besedilo: KSP d.d. Sežana;
fotografija: Arhiv KSP d.d. Sežana

Pogrebne storitve
KSP D.D. SEŽANA

PE Postojna, Kosovelova ulica 1, 6230 Postojna
tel: 00386 (0)5 73 11 242, gsm: 00386 (0)65 555 750

PEDIKURA

in ostale storitve

- **ESTETSKA PEDIKURA** (piling, maska, masaža stopal, lakiranje nohtov)
 - **MEDICINSKA PEDIKURA** (odstranjevanje trde kože na stopalih, kurjih oces, otiščancev, bradavic; saniranje vraščenih nohtov s sponko, nohtna protetika, sanacija glivic na nohtih)
 - **PEDIKURA DIABETIČNEGA STOPALA** (izvaja strokovno usposobljena medicinska sestra)
 - **NOHTNA PROTETIKA** (pri mehanskih poškodbah nohta oz. nohtnih boleznih)
 - **OSNOVNA IN TERAPEVTSKA MANIKIRA** (nega in lakiranje)
 - **SVETOVANJE** glede težav s problematičnimi stopali
 - **DEPILACIJA**
- ▶ Starejše obiščemo in nudimo storitve tudi na domu.
▶ Za posebne priložnosti lahko vaše najdražje razveselite tudi z darilnim bonom.

DARJA LULIK, medicinska sestra, pediker.
Pod kolodvorom 2, Postojna, Tel. **041 993 657**

FELDEN-KAJ?

ZA VSE, KI ŽELITE:

- izboljšati **GIBLJIVOST, DRŽO, KOORDINACIJO, RAVNOTEŽJE**
- izboljšati **SAMOPODOBO**
- poskusiti nekaj **NOVEGA** in ponovno najti **STIK S SEBOJ**
- pridobiti ali ohraniti **VITALNOST TELESA IN DUHA**

FELDENKRAIS!

METODA FELDENKRAIS je način učenja skladnejšega gibanja z izjemnimi učinki na fizični in psihični ravni.

**VSAK PONEDELJEK OD 19H DO 20H
NA TOČKI MOČI V POSTOJNI.**

Prvi obisk je brezplačen, da podrobneje spoznate metodo in se odločite, ali vam ustreza.

M: +386.41.393.513 **E:** mateja@mikrogib.si **FB:** Mikrogib
WWW.MIKROGIB.SI

ASFALTI plus

Asfalti plus, nizke gradnje, d.o.o.,
Šmihel 7, 6257 Pivka, Slovenija
asfalti.plus@gmail.com, M: 041 740 514

IZVAJAMO NASLEDJA DELA:

- asfaltiranje (rezkanje, ročno, strojno)
- novogradnja javnih in zasebnih prometnih površin (cest, pločnikov, dvorišč...)
- ureditev zunanje okolice objektov
- izdelava odvodnjavanj, drenaž, fekalne, meteorne kanalizacije...
- rušitvena dela
- zemeljska pripravljalna dela
- izdelava škarp in kamnitih zložb

Kontakti: tel: **+386 41 740 514**

mail: **asfalti.plus@gmail.com**

- ✓ hitra izdelava in montaža korekcijskih očal
- ✓ sončna očala in sončna očala z dioptrijo
- ✓ pripomočki za nego očal in leč
- ✓ očesni pregledi

Preglede opravljamo v lastni ambulanti vsak četrtek popoldan.

Opravlja jih dr. Emil Oblak, optometrist.

Datumi naslednjih pregledov

2. 4. 2020
9. 4. 2020
16. 4. 2020
23. 4. 2020

Tržaška cesta 8, 6230 Postojna
www.optikanadoh.com
05 72 62 137

Obvestilo o javnih razpisih

Občina Postojna je na svoji spletni strani objavila številne razpise. Ker se bodo roki za prijavo nanje zaradi pojava koronavirusa še spreminjali, prosimo da občani za morebitne spremembe spremljajo spletno stran.

Javni razpis za:

- dodelitev neprofitnih stanovanj v najem,
- dodelitev sredstev finančne pomoči za ohranjanje in razvoj kmetijstva in podeželja v občini Postojna v letu 2020,
- spodbujanje investicij v izgradnjo proizvodnih in obrtnih objektov ter objektov za izvajanje turistične ali razvojno-raziskovalne dejavnosti na območju občine Postojna v letu 2020,
- subvencioniranje stroškov za delovanje mladih podjetij v letu 2020,
- spodbujanje začetnih investicij in investicij v razširjanje dejavnosti in razvoj v letu 2020,
- spodbujanje projektov inovacij v letu 2020,
- sofinanciranje obnove in vzdrževanja spomenikov in objektov kulturne dediščine v občini Postojna v letu 2020.

Odpovedi dogodkov zaradi preprečevanja širjenja korona virusa

Zaradi ukrepov za omejitev širjenja koronavirusa so organizatorji odpovedali oziroma za nedoločen čas prestavili načrtovane prireditve. Zato v marčevski številki Postojnskega prepaha ni objavljen Vodnik dogajanja v občini Postojna.

Če se bodo razmere toliko umirile, da bi lahko katero od načrtovanih prireditev izvedli pred izidom aprilske številke Postojnskega prepaha, bomo obiskovalce obvestili preko spletne strani Občine Postojna, Radia 94 in socialnih omrežij.

Upamo, da bodo negotovo razmere čim prej izzvenele in bomo v naslednjem Postojnskem prepihu lahko povabili obiskovalce na raznolike dogodke.

Uredništvo

Spoštovani,

vsi, ki trpite za raznimi simptomi in težavami tesnobe, depresije in drugih psihosomatskih motenj, vabljeni na skupine za samopomoč.

Več informacij dobite na telefonu **031 643 782**.

Predsednik društva Zlatko Jajčanin

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA FINANCE
FINANČNA UPRAVA REPUBLIKE SLOVENIJE

I. TRANŠA INFORMATIVNIH IZRAČUNOV DOHODNINE ZA LETO 2019

- Datum odpreme: **torek, 31. 3. 2020**
- Datum fikcije vročitve: **sreda, 15. 4. 2020**
- Zadnji dan za vložitev ugovora: **četrtek, 30. 4. 2020**
- 1.5. 2020 IID19 postane ODLDOH19 (v začetek teka roka za vračilo in doplačilo se šteje že prvi dan dokončnosti - 1. 5. 2020 začne teči 30. dnevni rok za vračilo.
- Skrajni rok za vračilo preplačila: **sobota, 30. 5. 2020,**
- Valuta doplačila dohodnine: **ponedeljek, 1. 6. 2020**
- Če davčni zavezanec v 15. dneh od vročitve IID vloži ugovor zoper IID, se le-ta skupaj z IID šteje za njegovo napoved za odmero dohodnine. Zavezanci podajo ugovor zoper IID v kolikor se s podatki, ki so bili uporabljeni za sestavitev IID ne strinjajo oz. želijo podatke dopolniti, predvsem s podatki o vzdrževanju družinskih članov ali dohodkih, prejetih iz tujine. Navodilo za izpolnjevanje ugovora je objavljeno na spletu.
- Če zavezanec v zakonskem roku vloži ugovor zoper informativni izračun, ni dolžan poravnati obveznosti po informativnem izračunu oziroma ne prejme vračila na podlagi informativnega izračuna.
- Ugovor se lahko vloži preko eDavkov ali v papirni obliki.

Tradicija - Zanesljivost - Kakovost

**IZJEMNA PONUDBA
v mesecu marcu**

Zavedamo se, da so čakalne vrste v zdravstvu, zato vam

podarjamo kontrolo vida in test sluha

OPTIKA VITALIS POSTOJNA

065 550 665

Prešernova 1
POSTOJNA "Kulturni dom"
t: 08 16 17 555
m: 065 550 665

Zaradi velikega povpraševanja vam predlagamo, da si čimprej rezervirate svoj termin.

AVTOR: MATEJ MISLEJ	VISOK DRŽAVNI FUNKCIONAR	GRŠKI BOG SONCA	KDOR TEPEŽKA	STO KVADRATNIH METROV	GLAVNO MESTO MAROKA	DELAVNICA SLIKARJEV IN KIPARJEV	TEKMEC	VINORODNA RASTLINA
PRAG V REKI, SLAP, BRZICA								
ZNAK MATEMATIČNE OPERACIJE								
OMELO Z DOLGIMI RESAMI				NEKD. ANGL. NOGOMETAŠ (DARREN) SKLADATELJ PUCCINI				
ŽENSKA, KI DELUJE PODTALNO ZANOS. ELAN								
								ATOL V OTOČJU TUAMOTO

ZAKONSKI STAN (STAR.)	KULTURNOST	MOHAMEDOVA VERA	100	POSODICA Z BARVILOM ZA TISKALNIK	URJENJE, VADENJE, TRENING	ŽENSKA, KI JO POZNAMO ODTOČNA CEV													
SLOVENSKI LITERARNI MECEN (ŽIGA)				SL. PEVKA PRODNIK						SL. SLIKAR MAVEC									EDEN
GLAVNO MESTO NIZOZEMSKA									TELESNA TEMP. NAD 37°C										SOSEDA IRANA
ŠTEVILO PREVOŽENIH KILOMETROV											SL. PEVKA ZORE								
DESNI PRITOK VOLGE				BIVOL S CELEBESA DRUŽINA IT. GRADITELJEV GODAL					AFRIŠKA DRŽAVA									PRŠILO	ALOI PODOBNA TROPŠKA RASTLINA
VELEBLAGOVNICA V LJUBLJANI				SLIKARSKA TEHNIKA ČLOVEK Z VELIKIMI OČMI									MOŠEJA V JERUZALEMU						
KEMIJSKI SIMBOL ZA KOSITER			SOPROG			SL. PEVEC PESTNER				NEKD. KAN. HOKEJIST (BOBBY)								PETAR GRAŠO	SAKSOFO-NIST SOSS
KDOR KADI TOBAK						IZRASTEK NA GLAVI ŽIVALI				NOJU PODOBEN PTIČ									
SEŠTEVEK, SUMA						IZBOLJŠANJE KAKOVOSTI JEKLA			ENOCELJIČNA PRAŽIVAL										TROPŠKA PAPIGA
SLOVENSKI BALETNIK (IKO)						ČESTITKA, VOŠČILO			PUBLIC RELATIONS										IVAN CANKAR

V družbi s knjigami nismo nikoli sami. Naj bo prijateljstvo z njimi v teh težkih časih še močnejše, kot je običajno!

Mladinska knjiga podarja tri nagrade:

1. nagrada: knjiga Jerneje Jošar *Vrtnarimo z Jernejo*;
2. nagrada: knjiga Petra Wohllebnava *Wohllebnbv vodnik po gozdu*;
3. nagrada: knjiga Vitomila Kržišnika *Čudovite barve narave*.

Geslo nagradne križanke na osenčenih poljih in svoj naslov pošljite na dopisnici na naslov Postojnski prepilj, Ljubljanska c. 4, 6230 Postojna **najkasneje do 8. aprila**. Med pravilnimi rešitvami križanke bomo izžrebali tri nagrajence.

Izžrebane nagrajence februarske številke so:

1. nagrado (odeja z logotipom občine Postojna in knjiga Špele Habič *Leseno srce mlade jelke*) prejme **DANICA BRUMEN**, Rožna ul. 6, 6230 Postojna;
2. nagrado (odeja in skodelica z logotipom občine Postojna) prejme **NADA HREŠČAK**, Dilce 43, 6230 Postojna;
3. nagrado (dežnik z logotipom občine Postojna) prejme **DOLORES SOKOVIČ**, Pavšičeva 22, 1370 Logatec.

Nagrajenci bodo nagrade lahko prevzeli osebno na Občini po umiritvi razmer zaradi koronavirusa.

Iz foto albuma Bojana Vilharja iz Postojne

Leta 2015 je izšla v samozaložbi Matjaža Vilharja publikacija *Rodovnik rodbine Vilhar*. V obsežnem, kar 152 strani dolgem delu je avtor nanizal 1620 Vilharjev, začeni s prvima dokumentiranimi – z Luko (rojen ok. l. 1576) in njegovo ženo Margareto (rojena ok. l. 1572). Pod registracijsko številko 374 je zapisano ime Bojan Vilhar Mihov.

Ta se je sicer – tako kot veliko Vilharjev – rodil v Velikem Otoku in do petega leta živel v *Hendrikovi* hiši, sedaj pa že več deset let živi v Postojni. Pozna se že zelo dolgo, še iz svojih študentskih časov. Takrat sem, kot veliko mladih s Pivškega, svojo angleščino kot *sezonska* brusila pri Postojnski jami. Bojan pa je v svoji delavnici – ta je bila v istem posloplju kot jamske *skupne službe* – ustvarjal vsemogoče: od velikih napisnih tabel, ki so goste na vseh koncih Slovenije usmerjale k obisku Postojnske jame, do različnih transparentov, ki so vabili na veselice in druge dogodke, pa velike količine cenikov, napisov in diplom, ki so jih pri jami potrebovali ob različnih priložnostih. Njegov lep opis najdemo tudi v zlatih knjigah, v katere se že zelo dolgo

podpisujejo pomembnejši obiskovalci Postojnske jame. Bojan je namreč izučen črkoslikar; po osnovni šoli se je šolal na kranjski sliko-plekarski šoli. Talent za risanje, ki ga imajo Vilharji očitno v krvi, izostren čut predvsem za opazovanje detajlov in natančnost so odlike, ki so že ob vpisu prepričale njegove profesorje, njemu pa so še kako prav prišle kasneje, ob opravljanju poklica. Zadnja leta občasno sodeluje z Društvom za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije kot popisovalec njihovih izbranih vrst. Že zgodaj se je odločil tudi za hobi, ki prav tako zahteva umetniško žilico – fotografiranje. V fotografskem krožku je sodeloval že kot osnovnošolec, resneje pa se je začel zanimati zanj preden so ga vpoklicali k vojakom. Že takrat so ga zanimali

Veliki Otok so kot zadnjo vas v občini Postojna asfaltirali leta 1983.

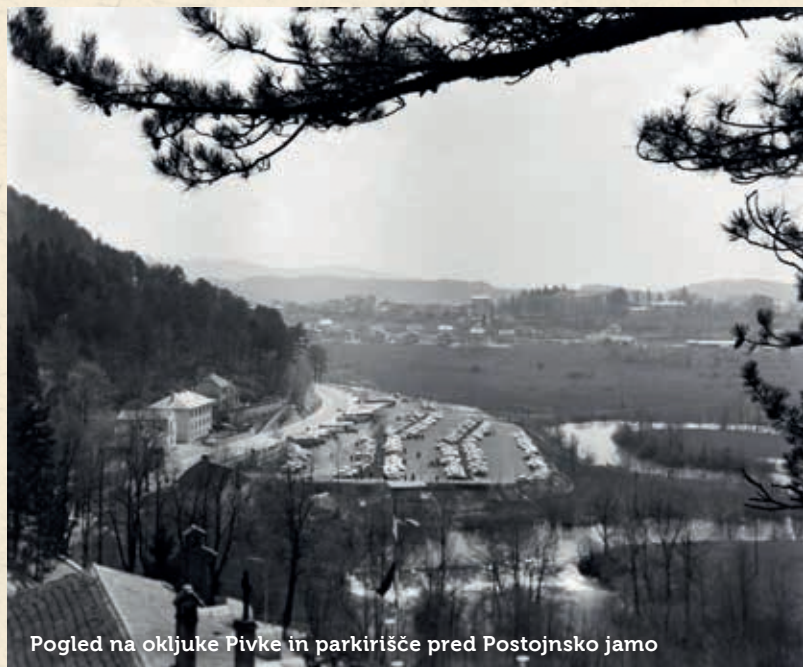
predvsem detajli iz narave (rastline, živali), zato si je še pred prvim fotoaparatom omislil episkop. Z njim je želel na steno projicirati detajle, jih tako povečati in nato fotografirati. Kaj hitro je spoznal, da iz tega ne bo nič. Kupil si je prvi fotoaparatus – Praktico in 135 milimetrski teleobjektiv; seveda ju še vedno hrani. Za vsakega je moral odšteti po eno plačo, se še spomni. V Ljubljani si je takrat kupil tudi knjigo o fotografiji v hrvaškem jeziku, saj ustrezne slovenske ni bilo na razpolago. Temeljito je naštudiral najprej teorijo, nato pa še recepture za pripravo ustreznih kemikalij, ki jih je potreboval za razvijanje. Temnico si je omislil kar v sobi.

Po prvih negotovih korakih in kakšnem začetniškem spodrsrlaju je steklo in danes na vprašanje, koliko fotografij ima v arhivu, odgovarja v kilogramih. »Za kakšnih sedem kilogramov črno-belih se jih je nabralo,« se pošali. Izjemno bogat je tudi njegov digitalni arhiv; od leta 2006, ko je začel uporabljati digitalni fotoaparatus, našteje okrog 100.000 posnetkov. Čeprav je Bojana kot fotografa od vedno najbolj pritegnila narava (teh fotografij ima največ), pa je s svojim fotoaparatom dokumentiral tudi številne dogodke, druženja, posameznike in objekte. Dve sva izbrala za tokratno objavo. Prvo črno-belo fotografijo, datirano z letom 1960, je posnel sicer njegov brat Aldo, a jo je Bojan digitaliziral. Levo od okljkov Pivke (na sredini fotografije) vidimo prvo parkirišče, ki so ga zgradili pred Postojnsko jamo, še bolj levo pa

skupino hiš. V srednjem, dvonadstropnem bloku, zgrajenem za zaposlene pri Postojnski jami (starejši bralci se ga bodo gotovo spomnili) je dve desetletji stanovala tudi Bojanova družina. Zgradili so ga leta 1958 in ga po dvajsetih letih zaradi gradnje bazena podrli. Barvno fotografijo je Bojan posnel leta 1983; dokumentira asfaltiranje vasi Veliki Otok – pomemben dogodek, saj je bil zadnja izmed vasi v postojnski občini, kjer so prašne makadamske poti preplastili z asfaltom. Sledil je seveda "likof", ki ga je Bojan tudi fotografiral, a o tem kdaj drugič.

V tokratnem *Prepihu* smo predstavili le skromen delček Bojanovega ustvarjanja. Svoje fotografije je fizično razstavil le enkrat, ob odprtju kulturnega središča v Postojni. Oktobra 2016 so ga ustanovili trije akterji – Društvo Bakla, Žerjavisti in DO-RE-MI življenja. Na ogled je postavil svoje najljubše motive – v objektiv ujeta pokrajino z vso pestrostjo rastlinskega in živalskega sveta v okolici Postojne in okoliških krajih. Sicer pa njegovim posnetkom lahko sledimo na spletnih portalih – na primer foto-narava.com, Modra energija, portalu Občine Postojna ali 24 ur.com, ter v tiskanih medijih – v občasniku *Proteus Anguinus*, že na začetku omenjeni publikaciji, ki so jo pred leti izdajali pri Postojnski jami, in knjižici, posvečeni še enemu otoškemu umetniku, Avreliju Milharčiču.

Besedilo: Alenka Čuk; fotografije: Bojan in Aldo Vilhar.

Pogled na okljkove Pivke in parkirišče pred Postojnsko jamo